

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
K. N. Sz. — — — 2°
Egy szám ára pályaudv.
on és vidéken is lej 5
Bukarestben — — 5

UJ KELET

ZSIDO-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egy szám ára — ck 2—

1926 február 13. Hétfő

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 37 szám

5686. Söbát 31

Bucsa-konferencia?

A cseh ellenzéki lapok a temesvári konfe-
renciához azt a megjegyzést fűzik, hogy ez a
konferencia a kisantant bucsukonferenciája volt.
Tény az, hogy a konferencia pozitív eredmé-
nyek nélkül oszlott szét és még a laikusok is
bizonyos csalódásfóliát éreztek, amikor a hívős
és isgymatag tudósításokat olvasták a konfe-
rencia lefolyásáról.

Tudvalevő, hogy a konferenciát Briand
sürgetésére hívták össze, aki a kisantanton ke-
resztül akarta olyan rendszabályokkal sújtani
Magyarországot, melyek a most ni magyar re-
zsimet lehetetlenné teszik. A konferencián Benes
képviselte legagresszívabban Briand álláspontját,
s hogy a konferencia mégis anélkül oszlott szét,
hogy Magyarország ellen komoly rendszabályo-
kat léptetett volna életbe, — ez azt jelenti,
hogy Benes álláspontja nem érvényesült a kül-
ügyminiszteri értekezleten. Benes veresége az
első komoly realizálódása annak a régi felté-
vésnek, hogy a kisantant végső oáijsában és
természetes érdekelletéinél fogva nem egye-
séges alakulat és hosszabb, vagy rövidebb idő
után be kell állania annak a bomlási folyamat-
nak, amelyet a cseh lapok ma már egész nyil-
tan regisztrálnak.

A legelősebb ellentét, amely Benes és főleg
Románia között fennáll, az kétségtelenül az
orosz kérdés. Csehszlovákia soha sem igyeke-
zett valami túlságosan elrejtteni orosz szimpá-
tiáját, hiszen tudvalevő, hogy a prágai egyete-
men az orosz diákoknak egész légiója élvez
ösztöndíjat, tudvalevő az is, hogy Csehszlovákia
a maga ipari fejlettségével erősen rá van szor-
ulva Oroszország gazdasági szövetségére, amely
már eddig is sok lehetőséget nyújtott számára
szhoz, hogy gépeit Oroszországban elhelyez-
hesse. Csak nemrégiben jött arról is híradás,
hogy a csehszlovák kormány a parlament meg-
kérdése nélkül elismeri Szovjetoroszországot
s bár ez az elismerés Oroszország agresszív ma-
gataritása miatt pillanatnyilag meg is hiúsult,
bizonyos, hogy előbb utóbb mégis meg fog
történni. Ezzel szemben Romániának még su-
lyos elirtézetlen ügyei vannak Oroszországgal,
különösen a beszarábiai kérdés és azonkívül
Oroszországnak állandóan nyugtalanító ma-
gataritása is olyan léghőrt teremtett Romániában,
amely lehetetlenné teszi, hogy Románia szu-
verénitásának mege-orbitása nélkül tárgyalásokba
kezdhesse Oroszországgal.

Benes családását a temesvári értekezleten
nagyban fokozza Jugoszláviának és Romániá-
nak békétűrő magatartása Magyarországgal szem-
ben. Ugyanakkor, amikor Csehszlovákia kizá-
rólóg politikumnak s a magyar fajvédő sovi-
nizmus expenziójának igyekszik feltüntetni a
frankhamisítást, Románia és Jugoszlávia bizo-
nyos objektív jóindulattal kezeli ezt a kérdést,
ami arra vall, hogy Románia és Jugoszlávia a
megbékülés politikáját kezdette meg Magyar-
országgal szemben. Ha Jugoszlávia ilyen ter-
mészetű állásfoglalása a frankügygyel kapco-
latban nem is minden tekintetben indokolt,
annál érthetőbb ez Románia részéről. Románia
államférfiai előtt egyre mind nyilvánvalóbb lesz,
hogy a nagy szláv gyűrűben érdekeit csak
átmenetileg tudja összeegyeztetni Jugoszlávia
és Csehszlovákia érdekeivel. Az, hogy a ro-
mán álláspont átmenetileg diadalmaskodott a
temesvári konferencián és Nincies szintén a
frankügy objektív elbírálását tetta magáévá,
s minnesetre sem bizonyít amellett, hogy a ro-
mán politikuskok által jól látott elenéték egy-
szer és mindenkorra eliminálódtak. Jugo-
szlávia szintén szláv állam, amely a cári uralom
id-jeén teljesen orosz befolyás alatt állott és
egyik főlészke volt a pánszláv mozgalomnak.

Ez a mozgalom csak látzólagosan ült el, a
hamu alatt még izzik a parázs és nem lehe-
tetlen, hogy érzelmi és érdek-közösségeinél
fogva Jugoszlávia rövidesen ismét, azaz orosz
és cseh befolyás alatt fog állni.

A cseh lapok véleménye tehát, amellyel a
temesvári konferenciát bucsukonferenciának,
vagy helyesebben bucsu-vacsorának tüntetik
fel, nagyjában eleven ösztönökön alapul és

mintegy előhangja azoknak az új konstella-
cióknak, amelyek Kelet-európa hatalmi viszó-
nyait rövidesen átalakítják Romániának, amely-
nek politikuskai mindig tanubizonyosságát adták
reális érzéküknek, ezekkel a lehetőségekkel
mindenesetre számolnia kell és olyan helyzetet
kell teremtenie, mely az ország érdekeit, ha-
talmi állását a mainál is biztosabb bázisokra,
természetesebb adottságokra helyezi.

Benes nem ad területi engedményeket

(Prága, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Benes cseh külügyminiszter Temesvárról
visszatérőben Ungváron előadást tartott. A „Lidove Novini” jelentése szerint egy újságíró meg-
kérdte öle, hogy csakugyan megíörténtek-e azok az állítólagos kijelentései, hogy Magyar-
országnak hajlandó bizonyos területeket átengedni, ha a két állam között valódi béke jönne
létre. Benes a következőket mondotta: — Az én álláspontom már régóta ismeretes és ez Má-
ramarosmegyére is vonatkozik. A területi kérdések véglegesen szabályozva vannak. Az észak-
keleti felvidék autonómiájára vonatkozólag kijelenthetem, hogy az autonómia azokon mulik,
akiknek szükségük van arra.

Bratianu három kötelezettséget ró utódjára

A miniszterelnök bizalmas kijelentéséből arra következtetnek, hogy a parasztpárt
kerül kormányra

(Cluj Kolozsvár, február 13. Az Uj Kelet
tudósítójától.) A bukaresti politikának ugyszól-
ván minden napra megvan a maga szenzációja.
Csak legutóbb keltett feltűnést az a hír, hogy
Bratianu saját kívánságára márciusban men-
zeni fogja a király és a miniszterkormány a nem-
zeti párt és a parasztpárt vezéréiből lesz össze-
állítva. Tegnap aztán kipattant, hogy a parasztp-
párt tulajdonképpen Averescuval folytat a vá-
lasztásokon tulmenő megállapodás érdekében
tárgyalásokat. Ez a hír alighanem Averescu
királyi audienciájával kapcsolatban született meg.

A lap szerint Bratianu önel egyik legjobb
barátjának azt a kijelentést tette, hogy a jövő
kormányának három fontos dologra kell kötele-
zettséget vállalni és pedig:

1. Köteleznie kell magát arra, hogy Besz-
arabia jelenlegi helyzete nem változik meg sem
belpolitikai, sem külpolitikai vonatkozásokban.
2. Kötelezettséget kell vállalnia, hogy min-
den eszközzel megakadályozza a bolsevista pro-
pagandát.
3. Köteleznie kell magát arra, hogy újabb
birtokokat nem sajátít ki.

A mai nap szenzációját, amely alighanem
éppen olyan komoly, mint az előző szenzációk,
az „Adeverul” hozta ki egy politikai riport
keretében.

A fővárosi kereskedők pert indítanak a belügyminisztérium ellen

Nem bíznak a diáktüntetésekkor okozott károk megtérítésében. Kiszárták az
utcai zavargások értelmi szerzőit is. Az egyetemi tanács kommunikéje

(Bucuresti-Bukarest, február 13. Az Uj Kelet
tudósítójától.) A fővárosi diákszavargásokkal kap-
csolatban tegnap este az egyetem szenátusa ki-
adta a beigért kommunikéjét. Eszerint a diákság
memoranduma olyan, hogy nem képezheti a
tanács megbeszélés tárgyát. A tanács fentartja
azt a határozatát, hogy a kitiltott diákok nem
látogathatják az előadásokat. Ezt a határozatot
csak jövő évre hajlandó revizió alá venni a
tanács, ha a kitiltott diákok az év végéig tanu-
bizonyosságot tesznek arról, hogy cselekedeteiket
megbánták és biztosítékot nyújtanak, hogy a
jövőben nem fogják megakadályozni a tanítás
rendes menetét. A diákság tavaly ígéretet tett
arra, hogy Reiner professzor ügyét nem hozza
többé napirendre, ezzel szemben a memorandum
egyik pontja Reiner professzor ügyével is fog-
lalkozik.

eljárását.

A fővárosi kereskedők között nagy az el-
keseredés a tüntetések miatt. Nem hisznek a
kormány azon ígérétében, hogy a kárt szenved-
ett kereskedőket kártalanítják. Tegnap este
ülést tartottak és elhatározták, amennyiben
záros határidőn belül nem kapnak kártérítést,
bírószág útján keresetet indítanak a belügymi-
nisztérium ellen.

Ma délelőtt Tatarescu belügyminiszter el-
nökletével értekezlet volt, amelyen Nicoleanu
és Davidoglu tábornokok is résztvettek. Az ér-
tekezleten a diákszavargásokkal kapcsolatos in-
tézkedéseket beszéltek meg. A letartóztatott 34
zavargót a második vadászrezd fogházában öri-
zik. Ma döntenek szabadlábrahelyezésük felett.

Az egyetemi tanács határozata, hogy az
orvosi fakultás első és második évfolyamán be-
zárják az iskolaévet, nagy megdöbbenést keltett
nemcsak a diákok, hanem a szülők körében is.
Ma délelőtt küldöttség jelent meg az egyetem
szenátusa előtt és rámutatott arra, hogy ez a
rendelkezés nagyon sok ártatlan tanulmánygó
diákokat érint. Kimutatták, hogy az orvosi
fakultáson mindössze alig száz olyan diák van,
akik részesei az egyetemi zavargásoknak és így
méltánytalan az egyetem határozata. A kül-
döttség nem kapott semmilyen pozitív választ
és így hétfőn Anghelescu minisztert fogják fel-
keresni, akinek szintén előadják a sérelmeket.

Az egyetemi tanács az eddigieken kívül ki-
utasította még Jonescu Dumitriu és Theodorescu-
Bereces műegyetemi halgatókat is, mint a za-
vargások szellemi vezéreit.
Hivatalosan közlik, hogy tegnap a főváros-
ban teljes nyugalom volt. Az utcákon erős
őrjáratok cirkálnak és tartják fenn a rendet.
A 34 letartóztatott közül csak 30 diák, a töb-
biek agitátorok, akik ki akarták használni a
diákság ifju és könnyen lobbánékony lelküle-
tét. Mindannyiukat átszállították az ilfovi fog-
házba és megindították ellenük a hadbíróági

FÖLD ÉS MUNKA

A „Szoelboneh“ fejlődése. A palesztinai munkanélküliségről

A „Szoelboneh“ 20.000 font sterlingről 50.000 fontra emeli alaptőkéjét. A háború utáni általános gazdasági stagnáció közepett Palesztina azon kivételes országok közé tartozik, amelyekben ma is nagyszabású építőmunka folyik. Ennek az építőmunkának egyik legfontosabb szerve a „Szoelboneh“ a palesztinai zsidó munkásság nagy építőszövetkezte, mely 1920 óta az ország legnagyobb folytonosan növekvő építkezési vállalata. Az a különös helyzet, hogy amikor építkezési magánvállalatok egymás után szűntetik be működésüket, ugyanakkor a munkásság vállalata állandóan erősödik, abban leli magyarázatát, hogy a Szoelboneh célja elsősorban az, hogy munkát szerezzen tagjainak és csak másodsorban az üzleti haszon. Így olyan munkákat is elvállal, melyeket magánvállalatok nem volnának képesek elvégezni, t. i. munkákat, amelyek haszonnal nem járnak, de munkával látják el az országba érkező chalucokat. Sőt mint közérdekű cionista társaság bizonyos ráfizetéssel is végezhet munkákat, mert a cionista szervezetet esetleg egy nagyobb kiadástól óvhatja meg, melyet munkanélküli segélyek formájában kellene a munkálatok elmaradása esetén kifizetnie. A „Szoelboneh“ képezte ki Palesztinában az első zsidó építő szakmunkásokat, úgy, hogy míg kezdetben sok nehézséget okozott a szakképzett építőmunkások hiánya, addig ma már bizonyos szakmákban mint például a betonmunkában a zsidó munkásnak országos híre van és nemzsidó vállalatok is előszeretettel alkalmazzák. A vállalat állandóan öröklik a fölött, hogy az országban folyó zsidó építkezést a zsidó munkásoknak szerezze meg és számos, az építkezéssel összefüggő ipart pl. kőtörést, kőfaragást stb. nyitott meg a zsidó munka részére. Így az alijahnak fontos pozíciókat tarentett és óriási összegeket mentett meg az ország zsidó gazdaságának, melyek különben idegen kezekbe kerültek volna.

A „Szoelboneh“ fennállása óta 1.100.000 font sterling (tehát egy és egynegyed milliárd lei) értékben végzett el munkákat. Ezek részben közmunkák voltak, mint utépítés, vasuti, hidépítési munkák, részben magánépítkezések. A jelenleg havonta végzett munka értéke 23.000 font. Ezek palesztinai relációban hatalmas összegek. A foglalkoztatott munkások száma 1925 őszén 2500-at tett ki, ezek közül 1250 volt ács és kőműves, 620 dolgozott utépítésnél és közmunkáknál, 170 szállításkor, 125 asztalosmunkánál, 120 kőtörésnél és a többi füves, mázó és fém munkás volt. A szövetkezett munkásainak száma azóta lényegesen megnövekedett.

A vállalat központja Jeruzsálemben van és fiókirodákat tart fenn Haifában, Tibériásban és Tel Avivban. Jelenleg a városok környékén 50 különböző helyen dolgozik. Többek között Afuleben az Emek épülő városának területén és Jaffa mellett épülő új kolóniában Herzliában talajjavítási munkát végez, a Keren Kajemet és Keren Hajjeszód számos mezőgazdasági telepén lakóházakat és mezőgazdasági épületeket épít és a kormány megbízásából a Jarkon fölött és Mocánál két hidat épít.

A „Szoelboneh“ állandó fejlődését mutatja az az elhatározása, hogy tőkéjét 20.000 fontról 50 ezer fontra emeli. Az építő-kooperatív technikailag is állandóan fejlődik. A gép mind több tért hódít a kőtörésben, építkezésnél, utépítésnél, talajjavításnál és fokozza a munkateljesítményt és könnyebbé teszi új munkaterületek meghódítását.

A „Szoelboneh“ egyik legfontosabb centruma a Palesztinába koncentrálandó alkotórökhöz és anyagi bázisának megsokszorozódása a zsidóság produktív, közvetlenül termelő munkához való vissza térésének fontos stációja lesz.

Munkanélküliségről érkeznek hírek Palesztinából. A munkanélküliség bizonyos mértéke, egy országban, melynek partjain havonta 3-4000 bevándorló köti ki, természetes jelenség. A mostani munkanélküliség száma azonban lényegesen meghaladja ezt a mértéket. A helyzet okainál fogva is nyugtalanítja és foglalkoztatja a palesztinai közvéleményt, mert ép azokban a szakmákban csökkent a munkaalkalom, melyekben eddig munkáshiány volt állandóan érezhető. Ezek a szakmák az építőipar különböző ágai. Tel-Avivban az építkezési láz túllépte tetőfokát. Az építkezés itt ugyan még tovább folyik, de nem mutat emelkedő tendenciát,

mint eddig és így újabb munkásokat nem tud felvenni. A városi építkezés sulypontja kezd lassan Tel-Avivból Haifába áttevődni, de ugylátszik itt is tulbecsülte a közvélemény az építkezés arányait, mert az országba érkező építőmunkásokat Haifa sem tudja azonnal felvenni. A munkanélküliek számát gyarapítják már az országban élő, munkát kereső középosztálybeliek is. A mult évi kivándorlók tulnyomó részét, ellentétben az eddigi chaluc és munkásalijával, nem munkások, hanem tőke fölött rendelkező polgári elemek képezték, akik Lengyelországból a Grabehi féle, a zsidóság gazdasági elnyomására irányuló törvényhozás hatása alatt vándoroltak ki.

Ennek az u. n. „negyedik alijahnak“ elhelyezkedése nem ment egészen zökkenés nélkül, különösen azért, mert csak kivételesen helyezkedett el a földművelésben. A nagy többség városi foglalkozást keresett és a kereskedelem és ipari kisvállalatok terén próbált boldogulni. Hogy ez csak kis mértékben fog sikerülni, ezt a helyzet ismerő előre megjósolták. A nehézségek, melyekkel kistőkés városi letelepülőknek jelenleg még küzdeniük kell: 1. az ország magasértékű valutája, 2. az a körülmény, hogy minden vállalkozás a maga nemében első az országban és viselnie kell az ebből folyó rizikót és nagy tőkebefektetést, végül és főleg: 3. a fogyasztó belső piac kicsiny volta, melyet csökkent még az, hogy arab lakosság európai értelemben vett fogyasztóként primitív életstandartja miatt nem jön számításba. Ezek az okok teszik ma még majdnem lehetetlenné a kis tőke (500-1000 font) felett rendelkező bevándorlók városi elhelyezkedését és ez alól csak a nehéz, építkezéssel kapcsolatos iparosok képeznek kivételt, kik a negyedik alijahban alig voltak képviselve. Egyideig, míg újabb és újabb csoportok érkeztek és mindegyiket a következő csoport támogatta pénzzel és a városi konjunktúra hívének ébrentartásával, látszólag minden jól ment. De végül csak ki kellett tűnjön, hogy a városi egzisztenciák fogyasztókora és mező-

Huszmillió dollárt örökölt egy nagyszabasi zsidó család

Megállapították a rokonok öröklési jogosultságát

(Szabadka, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az évek óta fel-felbukkanó milliós dollárörökségek sorában most egy olyan örökségről érkezik hír, amely ugylátszik nemcsak a hírlapírók fantáziájában létezik, de minden valószínűség szerint a valóságban is. Ez alkalommal ismét egy erdélyi, mégpedig nagyszabasi zsidó családról van szó, amely huszmillió dollárt örökölt. A szenzációs örökségi ügyről a Szabadkán megjelenő „Bácsmegeyi Napló“ a következőket írja:

Ezelőtt két esztendővel megírták az amerikai lapok, hogy Newyorkban meghalt egy Ziegler nevű dúsgazdag üvegyáros, aki után törvényes örökösök nem maradtak és akinek valamelyik öse Erdélyből vándorolt ki Amerikába. Ziegler Vilmos nem kevesebb, mint huszmillió dollárt hagyott hátra és ez a huszmillió dollár azokra az eredeti származású Zieglerekre vár, akik igazolni tudják, hogy az elhunyt gyárossal rokonságban vannak.

Ezt az érdekes hírt annakidején az Uj Kelet is közölte és az nagy izgalmat keltett Középeurópa valamennyi Ziegler-leszármazottja között. Csakhamar megindultak a jelentkezések és röviden vagy háromszáz Ziegler jelentkezett az utódállamokból az örökség felvételére. Miután azonban a rokoni kapcsolatot az örökhagyó üvegyárossal egyik sem tudta kimutatni, a jelentkezések eredménytelenek maradtak és az akkor nagy port felvert örökségi ügy csakhamar a feledés homályába borult.

Most azonban az ügy új fordulatot vett, amely megint aktuálissá teszi ezt a huszmillió dolláros örökséget és most már valószínű, hogy a hatalmas summát mégis sikerül megkapni. Az egyik nagybecskereki biztosítótársaság főtisztviselője, aki maga is a Ziegler-családból származik, az elmúlt két esztendő alatt fáradságtalan munkával és végtelen sok utánjárásal megszerezte az okmányokat, amelyek hitelesen igazolják, hogy az amerikai Zieglerrel rokonságban áll. A beszerzett okmányok alapján a következő tényállás derült ki:

A tizenkilencedik század első éveiben Galiciából három Ziegler-fivér érkezett Nagyszabasi. Később egyikük Becskerekre költözött, a másik kivándorolt Amerikába, a har-

gazdasági bázisa tulkeskeny és a negyedik alija emberei ezért más utakat kerestek. Egy részük mezőgazdasági letelepedésre törekszik, egy kis rész visszavándorol és egy harmadik rész munkát keres, de mivel nem képzett, gyakorlott munkás, nehezen tud munkát kapni.

A munkanélküliség fentemített két okát: a városi építkezés csökkenését és a kistőkés kivándorlók egy részének munkabaállítását, közös nevezőre hozhatjuk. A közös ok az, hogy a városi telepítés és építőmunka az utóbbi években tulcsulyban volt a mezőgazdasági telepítéssel szemben.

A munkapiacon ezáltal beállott zökkenés szánalmas, — mely már folyamatban van — és e szánalásnak a módja a közös októl önként adódik. A városi munkanélkülieket a mezőgazdasági kolóniában kell foglalkoztatni, ahol a közeljövőben nagyméretű munkákat vesznek fel. A negyedik alijahnak azon részét pedig, melyet nemcsak külső kényszer hajtott, hanem ösztöne lelkesedés is, akik hajlandók nehezen testi munkájuk révén gyökeret verni az országban — és a negyedik alijah becsületére válik, hogy ezeknek száma nagyon tekintélyes — mezőgazdasági kolóniában fogják elhelyezni, melyek részére a bécsi kongresszus külön tetteket szavazott meg. A szánalási folyamat tehát helyre kell hogy állítsa a helyes arányt a mezőgazdasági telepítés között a mezőgazdasági telepítés erősítése útján.

A galutbeli palesztinamunkát pedig teljes erővel a mezőgazdasági munkások és főleg igazi chalucok kiképzésére és a munkaalkalmat teremtő pénzalapok a Keren Hajjeszód és Keren Kajemet erősítésére kell koncentrálni. Mert mennél nagyobb arányszámban vándorolnak ki testileg és lelkiileg felkészült chalucok, kiknek elhelyezkedése éppen felkészültségük révén a legkönnyebben és leggyorsabban magy és minél hamarabb lesz együtt az új kolóniák felépítésére szükséges nemzeti tőke, annál hamarabb fog megszűnni a munkanélküliség Palesztinában. dr. H. J.

madik pedig ottmaradt Nagyszabasi. Annak, aki Amerikába vándorolt, egyetlen fia született, a fiúnak ismét egyetlen fia volt, aki Vilmos nevet kapott és aki nyilván azonos azzal a Ziegler Vilmossal, aki huszmillió dollár hátrahagyásával, de utódok hátrahagyása nélkül követte őseit a tulvilágra.

Az okmányok kétségtelenül igazolják a rokoni kapcsolatot és a nagybecskereki Ziegler már erősen készülnek a nagy örökség felvételére. Már be is szerezték a végrendeletet Amerikából, most megteszik a lépéseket az örökség felvételére.

Az örökségen, ha azt sikerül megszerezni, a becskereki és a nagyszabasi Zieglernek fognak osztozkodni. A becskereki Zieglernek tizenötven vannak és mint értesülünk, a nagyszabasi Ziegler-család is igen tekintélyes számu. Így tehát körülbelül harminc ember között oszlik meg a huszmillió dollár, tehát csak alig 666 ezer dollár jut egyre-egyre. De ez is kitessz lejjben vagy százmilliót, ami utóvégre mégsem megvetendő összeg.

Buz selyemgyapjuval Lej 120
Gyapjumeifény .. Lej 540
Selyemmifény .. Lej 459

Harisnyák és keztjük minden színben, nagy választékban.

„HELIOS“

Főtér 7 szám.

* Most jelent meg. Wells: A tengeri tündér 121 lej, Gobineau: A renaissance (500 oldal illusztrációkkal) 220, Conan Doyle: A tilfordi hid kakasháza 290, Ljeszkov: Sganarell 200 lej. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Leon d

(Cluj-Kolozsdától.) Tette az Uj Keletemügyi állami ország gazdasági szülő statisztikát küldött szét az kamarákhoz, és stilet-ekhez. A államtitkár a keresérium ezzel aziban meg akart helyeztet. Nem és a fogyasztóálapítani, hanem is a nyersanyag, vándorlók vételeivel. A katal beküldött a fogjuk. Más cél megismerjük a rens iparok közkeletiparágaknak a megállap földön lévő kezes. Az ankét erlanosságban valpolitikánk stabilitás mutatni az utakövetmunka keldimére.

A kereskedők két részre vonható meg kell vizsgálni az ország kereskedelmének minden szemközti kérdéseket a

1. Milyen helyzetben működnek másikkal szemben?
2. Milyen készletek voltak ber 31-én? Mennyi a tavalyival szemben? Milyen új iparvállalatok lettek?

3. A gyárak nyersanyag, munkaerő (az adókat miről) iparigra vonatkozó

4. Milyen kurrenciát az illk?
5. Milyen inflláció?
6. Milyen iparvállalatainak és finanszírozásuk tőkével rendelkeznek és milyen feltételekkel?

7. A helyi piactermékek segíti

8. Milyenek ipari termékek b... van-e lehetőség a versenyképesek le... az árak tekintetében... tokat ajánlanak... nek és milyenek...
9. Milyen hatékultódi ipar rész... ping-rendszer alá... melésére?

10. Milyen üzlet az illető vidék az... zott, valamint ez... között?

11. Milyen iparágak a külön

Statisztikát készít a kormány az ország gazdasági helyzetéről

Leon dr. államtitkár nyilatkozata az akció céljáról. Mit tartalmaz a kereskedelmi és iparkamaráknak megküldött kérdőív?

(Uj Kolozsvár, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számában röviden jelentette az Uj Kelet, hogy dr. G. Leon kereskedelmi és iparkamarák össze akarja állítani az ország gazdasági és kereskedelmi helyzetéről szóló statisztikát és ennek érdekében kérdőívet küldött szét az összes kereskedelmi és iparkamaráknak, valamint az egyéb gazdasági egyesüléseknek. A statisztika rendelkezéséről Leon államtitkár a következőket mondja:

A kereskedelmi és iparkamarák miniszteriummal az akcióval a lehető legpontosabban meg akarja ismerni az ország gazdasági helyzetét. Nemcsak az ipar termelőképességét és a fogyasztói piac szükségleteit igyekszünk megállapítani, hanem az ipari termékek minőségét is a nyersanyag, feldolgozás, munkaerő, szállítás, vámdíjak és más szempontok figyelembevételével. A kereskedelmi és iparkamarák által beküldött adatokat természetesen ellenőrizni fogjuk. Más célja ennek az anketának az, hogy megismerjük a belföldi ipar és a külföldi konkurens iparok közötti viszonyt, melyet csak az érdekelt iparágak ismernek teljesen. Ennek a viszonyt a megállapításához igénybe vesszük a külföldön lévő kereskedelmi képviselőink adatait is. Az anket eredménye alkalmas lesz az általános gazdasági helyzet, valamint a vám- és kereskedelmi viszonyok tisztázására, valamint az új iparvállalatok létesítésére, vagy milyen úszm kibővítések történtek az illető kerületben?

Az ipari termelés helyzete

A kereskedelmi kamaráknak szétküldött kérdőív két részből áll. Az első rész az ipari helyzetre vonatkozik, amelyet minden szempontból meg kell világítani, míg a második rész az ország kereskedelmi helyzetét mutatja be minden szempontból tekintve. Az iparra vonatkozó kérdések a következők:

1. Milyen fontossággal bírnak az illető körzetben működő különféle iparágak, egyik a másikkal szemben, ágazatok szerint?
2. Milyen az egyes iparágak piaca? Milyen készletek voltak a gyárak raktáraiban december 31-én? Mennyi volt az 1925. évi termelés a tavalyival szemben és milyen kilátások vannak ebben az évben az egyes iparágakban? Milyen új iparvállalatok létesültek, vagy milyen úszm kibővítések történtek az illető kerületben?
3. A gyárak termelési feltételei milyenek: nyersanyag, munkaerő, vám, szállítás és adó? (az adatokat minden egyes tételre és minden iparágára vonatkozóan kell beküldeni.)

Külföldi konkurencia

4. Milyen külföldi cégek jelentenek konkurenciát az illető gyárakra?
5. Milyen információk vannak a kamaráknak a konkurens cégek termelési feltételeiről? (nyersanyag, munkaerő stb.)
6. Milyen a helyzet a környék nagyobb iparvállalatainak és iparágainak az ipari termelés finanszírozása tekintetében? Milyen forgókézzel rendelkeznek a szükségletek arányában és milyen feltételek mellett kapják ezeket az összegeket?
7. A helyi piac diszponibilis tőkéje milyen mértékben segíti pénzügyileg a lokális ipari termelést?
8. Milyenek az illető vidéken előállított ipari termékek belföldi és külföldi árai és van-e lehetőség arra, hogy a mi gyarmányaink versenyképesek legyenek ugy minőségileg, mint az áruk tekintetében? Milyen fizetési módokat ajánlanak a külföldi cégek importőrjeinek és milyenek a belföldi feltételek?
9. Milyen hatást lehetett megállapítani a külföldi ipar részéről — az úgynevezett dumping-rendszer alapján — az illető vidék termelésére?
10. Milyen üzleti megállapodások léteznek az illető vidék azonos kategóriái, gyárai között, valamint ezen gyárak és külföldi cégek között?
11. Milyen viszonyban vannak az egyes iparágak a különböző adminisztrációkkal.

12. Az iparosok sérelmei kategóriák szerint.
13. Milyen háziparok vannak az illető vidéken? Hogyan helyezik el ezek termékeit és milyen nehézségekkel küzdenek?

A kereskedelem problémái

A kereskedelem helyzetére vonatkozó kérdések a következők:

1. Általános helyzetjelentés az elmúlt kereskedelmi évről.
2. Melyek a kereskedelem fejlődési feltételei: mennyi a száma és milyenfélék a kereskedelmi, pénzügyi, szállítási, biztosítási és egyéb vállalatoknak, amelyek 1925-ben létesültek, összehasonlítva a tavalyiakkal. Hányféle

Nádossy főkapitány megtagadta megjelenését a parlamenti bizottság előtt

Az ellenzék az igazságügyminisztert teszi ezért felelőssé. Vámbéry Rusztem és Rassay nyilatkozata

(Budapest, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután a parlamenti frankbizottság Nádossyt, Kurtzot és Gerőt skarta kihallgatni. A bizottság tagjai pontosan megérkeztek és a Ház elnöke megtette a szükséges intézkedéseket. Kettőzött polioárság volt ki, azonban legnagyobb meglepetésre, rendőrségi engedélyt nem is vezényelték ki a főrendiház bejárata elé.

Óra tájban a királyi ügyészségről megbizott érkezett a főrendiházi kapuhoz, aki közölte, hogy a királyi ügyészségtől jön, fontos üzenetet hoz, azt tudniillik, hogy a megidézett frankhamisítók nem jelennek meg a bizottság előtt.

A bizottság perceről-perere várta a beidézett vádlottakat, de miután azok nem jöttek és a bizottság arról értesült, hogy nem is fogják elővezetni őket, a vizsgálóbizottság a frankügy többi részét tárgyalta egészen este 8 óráig.

A rendőrség tudtával

Érdekes, hogy a rendőrség előre tudott arról, hogy Nádossy nem fog elmenni a parlamenti bizottság elé és ezért nem rendelt ki őrséget. A parlamenti bizottság tendenciózusnak látja azt a körülményt. Mert míg Windischgrätzet előállították, addig Nádossyt a rendőrség nem állította elő.

Az ügyészségről kiszivárgott hírek szerint, amikor a fogház igazgatója közölte Nádossyval, Kurtzal és Gerővel, hogy a parlamenti bizottság elé vannak idézve, mindhármán kijelentették, hogy a bizottság előtt nem *chaptanak* megjelenni. Minthogy az ügyészség a letartóztatottakkal szemben kéanszert nem alkalmazott, Nádossy és társai nem is jelentek meg a bizottság előtt. Ez a hír hamar elterjedt a képviselőházban is és az ellenzék körében az volt a felfogás, hogy ez a tény a legnagyobb mértékben sérti a parlament szuverénitását. Minden körülmények között súlyos következményeket von maga után. Az ellenzéi politikusok álláspontja szerint ugyanis, ha a foglyok meg is tagadták a bizottság előtt való megjelenést, az igazságügyminiszternek feltétlenül olyan utasítást kellett volna adni az ügyészség számára, hogy a letartóztatottak ha kell, karhatalommal állítsa a parlamenti bizottság elé. Jogi szempontból erre meg is volt a lehetőség.

Vámbéry Rusztem nyilatkozata

Az ügyvel kapcsolatban Vámbéry Rusztem, a kiváló jogtudós a következő nyilatkozatot tette:

— A terhelték jogi helyzetét a büntető

Jön a saison legfantasztikusabb filmje Jön

A bagdadi tolvaj

? ! ? ! ?

vállalat szüni meg ugyanabban az időben, mi-lyenek az általános pénzügyi feltételek és az ipari cégek hitelviszonyai?

3. Külön jelentés teendő az export-import-cégekről (önálló cég, ügynökség, vagy bizomá-nyos), felemlítve az illető területen működő külföldi cégeket is. A jelentés foglalkozzék a külfölddel való összeköttetés feltételeivel is: a szállítás, a vámügyi formalitások, a fizetőesz-közök kérdéseivel, valamint azzal, hogy meny-nyiben van szükség egy belföldi és külföldi információs szolgálatra.

4. Tanulmányozni kell a különböző áruk kialakulását, annak feltüntetésével, hogy a kü-lönböző kategóriájú termékek árai változtak-e és ha igen, olcsóbbak lettek-e, vagy drágultak?

5. Milyenek az elhelyezési lehetőségei az egyes áruknak az ország különböző piacain?

Az összes kérdésekre vonatkozó választ, mint már közöltük, legkésőbb március 10-ig kell a kamarák beküldjék a kereskedelmi és iparkamarák miniszteriumnak.

perben a bünvádi perrendtartásnak egy egész fejezete szabályozza. Nem kétséges, hogy a frankbizottság rendelkeznie annyi joggal, mint azok az állami hatóságok, amelyeknek hatáskörébe a büntető eljárás teendői utaltatnak. A letartóztatottakkal nem történt volna semmi jogtalanság, ha karhatalommal elővezetik is őket. Azután már az ő dolguk lett volna, hogy felelnek-e a kérdésekre, vagy sem.

Nagy Emil volt igazságügyminiszter ezt mondotta a „Pesti Napló“ munkatársának:

— A parlamenti vizsgáló-bizottságnak semmi-féle bírósági hatásköre nincs. Tanukat nem idézhet, a tanu elmege, ha akar. Nincs több joga ennek a bizottságnak, mint akármilyen más nemzetgyűlési bizottságnak. Egyetlen tör-vény sincs, amely valamelyik parlamenti bi-zottságnak jogi hatáskört adna. Politikai szem-pontból azonban kellemetlen ez, mert úgy ál-lítják be a dolgot, hogy ha a kormány akarta volna elővezettetni a letartóztatottakat, akkor azt meg is tehette volna.

Mit mond Rassay?

Rassay Károly, aki betegsége miatt nem volt jelen a parlamenti bizottság ülésén, a kö-vetkezőket mondotta:

— Tudtommal fogságban lévő egyéneket nem szoktak megidézni, mert az fogalmi kép-telenség. Előállítani kellett volna őket, amit ha az ügyészség nem tett meg, akkor azt ugy kell tekinteni, mint aki nem fogvaosította a parlamenti bizo:tság megkeresését. Arról lehetne vitatkozni, hogy a megidézettek kötelesek-e vallani, vagy sem. Ez elhatározásuktól függ, mert a parlamenti bizottságnak semmilyen esz-köze nincs vallomások kikényszerítésére.

Jankovics hazudott

A frankhamisítás körül nagy feltűnést keltett Jankovics Arisztid hági vallomásának az a része, amit pénztárnoki szerepéről mondott: Eszerint ő kezelte a kiadásokat, ő kapta kézhez Windisch-grätzről a hamis ezresek, ezekből a hamis ezresek-ből ő szerzett dollárokat és ő látta el dollárokkal a külföldre kiküldött futárokat. Persze magyar koronájuk is volt a hamisítókknak, mert a futárok belföldi utazásainak költségeit magyar koronával kellett fedezniük. Így Jankovics adott a vallomás szerint százhatvan dollárt Andor Elemérnek olasz-orzági újára. Ugyancsak dollárokból kapta meg nyilóltóságát Schwetz Tibor, Olchayrá Ödön és a többi külföldi kiküldött is. A budapesti rendőrség és ügyészség nyomozása szerint Jankovics vallo-másának egy része nem fedi a tényeket és semmi egyéb, mint egy minden eszközzel védekező ember kitalálása. Az ügyészség különben újból ki fogja hallgatni Windischgrätz herceget, Nádossyt és eset-leg más tanukat is a Jankovics ezredes naplójában foglalt állításokra nézve.

Francia lapok szerint a francia rendőri kikü-ldöttek németországi kutatásai mindinkább való-színűvé teszik azt a föltevést, hogy a mult évek-ben Németországban egy olyan bankjegynyomó

a negyedik alija estek. Egy részük szik, egy kis rész rész munkát ka-rlott munkás, na-ett két okát: a a kistökés ki-baállítását, közös z, hogy a városi években tulsuly-sel szemben. zökkenés száma- an — és e sza-önként adódik. A zdasági kolóniá-ajlvőben nagy-egy dik aliják-ncsak külső kény-és is, akik haj-és gyökeret verni-ijáh becsületére tekintélyes — helyezni, melyek-tételeket szava-hát helyre kell mezőgazdasági zőgazdasági te- pedig teljes erő-és főleg igazi kaalkalmat te-esződ és Keren-entrálni. Mert dorolnak ki tes-ik, kiknek elha-révén a legköny-minél hamarabb-ésére szükségös-fg megszűnni a dr. H. J.

Lej 120
Lej 540
Lej 459

eztyük
asztékban.

„S”

A tengeri tün-
nce (500 oldal
: A tilfordi hid
0 lej. Kaphatók

géptípust gyártottak, amelyen megfelelő papíros és festék felhasználásával bármely állam bankjegyét tökéletesen lehet hamisítani. Igen valószínű szerintük, hogy a hamisítási akció nem szorítkozott Magyarországra, hanem egy nagyarányú bankjegyhamisító szervezetről van szó, német irányítás mellett, amely a Németországban előállított bankjegynyomó sajtó segítségével többféle európai bankjegyet hamisított.

A franciák kinyomozták, hogy Schultze régebben felajánlotta egy közép-európai ragyhatalomnak, hogy angol bankjegyeket hamisítson, amit repülőgéppel szállítsanak Angliába.

Berlin, február 13. Dr. Weisz, a büntügyi rendőrség főnöke, ma este Párisba utazott, hogy megismerje a francia rendőrségnek Németországra vonatkozó adatait a frankügyben és ezek alapján Németországban is bevezesse a nyomozást.

Mit követel Palesztina zsidó lakossága az angol kormánytól?

Közzétették a zsidó nemzetgyűlés határozatait

(Jeruzsálem, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai nemzetgyűlés, az úgynevezett Asséfath Hanivcharim, amely az elmúlt hónapban tartotta üléseit a jeruzsálemi Cion-színházban, mostanában tettes közléseket közölte. Elhatározatok közül az első a jisivra és a cionista szervezetre vonatkozik és kimondja, hogy a palesztinai zsidó jisiv a cionista szervezetben látja a zsidó nép nemzeti ujjaéledésének megismerését és a cionista szervezet választott közegeiben látja a zsidó nép illetékes meghatalmazottjait a zsidó nemzeti otthon felépítését célzó vonatkozásokban. Kijelenti, hogy a zsidó ügy érdekében támogatni kívánja a cionista szervezetet nemzeti propaganda és kulturális munkájában. A zsidó nemzetgyűlés tartós és közvetlen kontaktust akar fenntartani a galut zsidóságával. Szükségessé tartja az együttműködést a cionista szervezet és a nemzetgyűlés kebeléből választott Vaad Leumi között mindazon kérdésekben, amelyek a palesztinai jisiv életére és fejlődésére vonatkoznak.

A második határozat a palesztinai zsidó közönség törvényeire vonatkozik. Az Asséfath Hanivcharim kidolgozta a palesztinai zsidóság alkotmányát, amelyet a nemzetgyűlés következő ülésén fog megvitatni. A zsidó nemzetgyűlés egyúttal kötelezővé teszi a Vaad Leuminek, hogy a zsidó népközönségi törvényre vonatkozó jóváhagyást szorgalmazza ki a kormánytól.

Rendkívül fontosak az Asséfath Hanivcharim követelése a kormánnyal szemben. Ezek pontról pontra így hangzanak:

1. A palesztinai zsidóság követeli a kormánytól, hogy költségvetésébe zsidó iskolai célokra, közegészségügyi és közjóléti célokra megfelelő összeget állítson be.

2. Követeli, hogy zsidó munkásokat megfelelő mértékben részesítsenek közmunkában és pedig egy civilizált munkás életstandardjának megfelelő díjazással.

3. Követeli a munkásvédelmi törvény publikálását.

4. Beszűntetendők mindazon intézkedések, amelyek a mezőgazdaság fejlődését befolyásolhatják. A vámtarifát úgy kell reformálni, hogy az Palesztina mezőgazdasági és ipari fejlődésének kivánásaival összhangban legyen.

5. Rendelkezésre bocsátandók mindazon földek, amelyek a kormány birtokában vannak, vagy amelyek tulajdonosok hiányában paragon hevernek, egy zsidó munkakolonizáció javára. Az ország követelményeinek megfelelő olyan földreformot kell életbeléptetni, amely lehetővé teszi a zsidóság sűrű letelepedését, a föld intenzív megmunkálását a mandátum szellemében.

6. Zsidók bevonása az állami közigazgatásba és a közbiztonság szolgálatába. Olyan lehetőségeket kell teremteni, amelyek a zsidóság részvételét biztosítják a két fontos közigazgatási téren.

7. A bevándorlási korlátozások megszüntetendők. A zsidó bevándorlás megszervezését át kell a Jewish Agencyre ruházni.

8. A héber nyelv teljes mértékben való

elismérése és használata a kormány hivataliban és a városi hatóságok előtt.

9. Mindama zsidók állampolgárosításának megkönnyítése, akik Palesztinában le akarnak telepedni.

Az Asséfath Hanivcharim kötelezi a Vaad Leumit, hogy terjessze a Népszövetség mandatórius bizottsága elé a zsidó népközönség kívánásait és egyúttal a kormányzati praxisban előforduló sérelmeket is.

Az Asséfath Hanivcharim kimondja a nők egyenjogúsítását a zsidó jisiv minden polgári,

Erhardt kapitány, a hírhedt puccsista óvatosságot, higgadtságot és szeretetet hirdet

(Hamburg, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erhardt korvettkapitány, a fehér terrorista küldöttségfőnök, akit kegyetlenkedéseiről s a különböző szélsőséges mozgalmakban való szerepléséről nemcsak Németországban ismernek, hanem a külföldön is, újabban a higgadt „államférfi” pózban próbál fellépni és töles mértékértartásra inti híveit. A kapitány legutóbb körutrá indult Németországban, ahol „megtekinti” a különböző szélsőjobb oldali szervezeteket s mindenütt előadást tart. A szervezetek előre értesítik egymást a kiváló terrorista érkezéséről s gondoskodnak róla, hogy bajtársukat mindenütt nagy tisztelettel és ünnepléssel fogadják. A napokban Erhardt Hamburgba, majd Brémába utazott, ahol hosszabb beszédet tartott a német politika alakulásáról.

— Mindenkinnek be kell látnia, — mondta többek között — hogy a német népet s a né-

politikai és közgazdasági vonatkozásában és követeli, hogy a kormány országos törvényhozás útján nyújtson védelmet ennek az egyenjogúságnak.

A további határozatok a zsidó nevelés és kulturügyre vonatkoznak. Az iskolareformnak olyannak kell lennie, amely számot vet a mezőgazdasági, technikai és kézművészeti követelményekkel. Nagy súlyt kell helyezni a szakiskolák tananyagára és a leányok szakképzésére.

A nemzetgyűlés kötelezővé teszi a Vaad Leuminek egy olyan különös szerv megteremtését, amelynek segítségével a gazdasági helyzetnek megfelelően az egyik foglalkozásból a másikba át lehessen minősülni. Elhatározta továbbá, hogy mindazon ügyek, amelyek a kolónián való zsidó munkával fűgnek össze, vitás esetekben választott bírósági ítélettel döntésnek el. Az Asséfath Hanivcharim felszólítja a jisivot, hogy a Vaad Leumi pénzügyi helyzetét konszolidálja és bocsásson olyan anyagi eszközöket rendelkezésére, hogy feladatait megoldhassa. Egyúttal elhatározza azt is, hogy a városok, a községek, a telepek és a kvuczak és az egyes intézmények együttesen négyezer font sterlingnyi adóval járuljanak a Vaad Leumi költségeihez.

met gondolatot nem szabad hatalommal és fegyverrel korlátozni. Barátsággal, értelemmel kell polgártársainkat meggyőznünk arról, hogy a mi utunk, a keresztény és nemzeti alapokra fektetett monarchia útja az egyedül helyes. Arra kell törekednünk, hogy minden erőszakos akció, minden polgárháború és puccs nélkül kerítsük kezünkbe az ügyek irányítását. A legelősebben kell tiltakoznunk ezért minden puccsmozgalm ellen. Az agitációnk csak a lelkek meggyőzésére irányuljon, sohase az erőszakos hatalomrajutásra.

A hallgatóság nagyrésze meglepődéssel fogadta Erhardtnek legújabb elveit s a német sajtó is meglehetősen szkeptikus megjegyzésekkel közli le a hírhedt puccsmesternek óvatosságra, higgadtságra és emberszeretetre intő szavait. Erhardt különben folytatja most felolvasó körutját s legközelebb Hannoverben tart előadást.

Választójogot követelnek a román nők

A Román Nők Nemzeti Tanácsa politikai programot adott

(Bucuresti Bukarest, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Cantacuzino hercegasszony elnökele alatt működő „Román Nők Nemzeti Tanácsa”, amelynek néhány hónappal ezelőtt sikerült megtalálni a harmonikus együttműködés feltételeit a kisebbségi nőegyesületekkel, most a politikai aktivitás terére lépett. A „Román Nők Nemzeti Tanácsa” a választójogi törvényjavaslat tárgyalásának alkalmával erélyes kampányt indított a nők jogainak érvényesítése érdekében. A nők jogairól folytatott harcban, mint természetes jogforrás, az 1923-ban megszavazott alkotmánytörvényre hivatkoznak, amelynek hatodik cikkelye elvben a férfiakkal egyenlő jogokkal ruházta fel a nőket, egy a családban, a polgárok egyenlőségével, mint az államban, a politikai jogok egyenlőségével.

A választójogi törvényjavaslat tárgyalásának küszöbén a „Román Nők Nemzeti Tanácsa” országos akciót kezdett, hogy az alkotmánytörvényben biztosított jogait gyakorlatban is érvényesítse. E célból felhívással fordultak valamennyi politikai párthoz és minden a közéletben szerepet játszó személyiséghez, akiket felszólítottak, hogy támogassák a nők jogos követeléseit.

A nők tanácsának frappánsu felhívása mindenekelőtt csodálkozva állapítja meg, hogy a tárgyalás alatt levő választójogi javaslat teljesen megfelelkezett az alkotmánytörvény hatodik cikkelyéről és a nők választó és választható jogáról egyáltalán nem intézkedik. A nők tanácsa leszögezi, hogy az alkotmánytörvényben biztosított jogától nem tágit, mert közéletünk rengeteg olyan problémája vár megoldásra, amely a nőket mint feleséget és mint anyát közvetlenül érinti és ezért meg kell adni

a lehetőségét annak, hogy a férfiak mellett résztvegyen a közélet irányításában.

A felhívás részletes programot is ad, amely programnak különös érdekessége, hogy ez a román nők első politikai megnyilatkozása. A program 18 új törvény megszavazását sürgeti. A 18 törvény közül 6 a nő és gyermekvédelemről, 2 az igazságszolgáltatás reformjáról, 1 a szociális higiénáról, 4 az iskoláról, 2 az egyházról, 1 a közmunkákról, végül 2 a közgazdasági élet reformjáról intézkedik.

A nő- és gyermekvédelmet biztosító javaslatok, különösen az anyaság törvényes védelmével foglalkoznak. A törvényjavaslatok második csoportja az úzsora letöréséről kíván intézkedést, valamint olyan gyermekbíróságok felállítását sürgeti, amelyeknek bírái nők is lehetnek.

A szociális higiénia biztosítékául olyan törvényeket kívánnak, amelyek sikerrel vegyék fel a harcát a tuberkulózis, a nemi betegségek és az alkoholizmus ellen.

Az iskola érdekében követelt törvényjavaslatok legfontosabbika az, amely az iskolát teljesen mentesíteni akarja minden politikai befolyástól. Két törvényel kívánják szolgálni a nemzeti egyház prosperálásának az ügyét. Igen érdekes, hogy közgazdasági életünk reformjára irányuló javaslatokban olyan törvényt kívánnak, amely az ország kincseinek kiaknázását az idegen tőke segítségével kívánja végrehozni. Ez a kívánás tudvalevőleg szöges ellentétben van a kormány s a liberális párt egész gazdaságpolitikai koncepciójával és a négy esztendő óta érvényes harc főleg ezen a ponton támadta a kormányt.

A Román Nők Nemzeti Tanácsának a felhívása előreláthatólag élénk visszhangot fog kelteni az ország összes politikai rétegeiben.

HYPEROL
fertőtleníti, megvédi a toroknyílástól
SZÁJVIZ TABLETTA
Kapható mindenütt.

(Cluj-K

tudósítóját
kor az eg
nagy népg
kások Pat
lés, amely
nyilvánul
lozsváron
szónokai a
egyetemi t
Socol Aure
dr. Fischer
névében, B
Fluerás Já
Alexandru
A tegn
röviden m
monostori

Cosma

Temesvár

kapsolatban
hívei között
tan megindu
a Bánság fő
tenek és a l
kozattják.

Ma délel

liberális polg
képviselői elő
lkosságot a
zék kormány
a nemzeti
gyulafelhérvár
igonorálta.

Bebizonyít

Vajda minisz

lache parasztp

Csernovitz

megtartott m

imponáló mó

Deutsches Ha

szinültig meg

nár nyitotta

nökséget, ame

viselésében F

ták be. A zsid

és dr. Majer

Leib Steinmet

dolgozók csatl

A bejelentést

ellenzéki blokk

repelnek:

Dr. Radu

Ebner, (zsidó),

Erast Tarangul,

Bernhard Flem

szerező, Aurel B

ner, (zsidó), No

Szymonowicz, ug

Trees, földbirtok

haria Popovici,

társulat igazgató

Vasile Saftenco,

Vasile Lenko, S

Fediuc, Csar

metz, (Poale-Zio

Aron Feder, (zsidó)

Lukasiewicz, Nic

tisztviselő. Potta

Stanislaus Siarcz

Beer, Simon Mile

Georg Gerber, N

Verena Vasile.

A négy nemz

dóság számarány

közé tíz zsidót, a

löltek. A tagok k

Mayer Ebner,

Kereske

Teljes hullámozásban a választási front

Az egyesült ellenzék ma nagygyűlést tart Kolozsváron. A parasztpárt szerint Beszaráblában egyetlen liberális lista sincs. Tíz helyet kapott a csernovitzki zsidóság az ellenzéki listán

(Cluj-Kolozsvár, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt tizenegy órakor az egyesült ellenzék választási blokkja nagy népgyűlést tart Kolozsváron, az építőmunkások Patak-utcai Otthonában. Ez a népgyűlés, amely iránt városzerte óriási érdeklődés nyilvánul meg, első komoly megmozdulása Kolozsváron az egyesült ellenzéknek. A gyűlés szónokai a következők: **Hatlegan Emil** dr. egyetemi tanár és országgyűlési képviselő, dr. **Socol Aurél** képviselő a nemzeti párt nevében, dr. **Fischer Tivadar** a Zsidó Választási Blokk nevében, **Hubay Károly** a magyarság nevében, **Fluerás János** volt miniszter és dr. **Lucian Alexandru** a szocialisták nevében.

A tegnap megtartott körzeti gyűlésekről röviden már beszámoltunk. Megirtuk, hogy a monostori kerület gyűlését a rendőrség felosz-

Cosma volt miniszter kommunizmussal vádolja az ellenzéket

Temesvárról jelentik: A községi választással kapcsolatban a paktumos lista és az ellenzéki front hívei között egyelőre éles hírlapi polemia formájában megindultak a választási küzdelmek, amelyek a Bácsföldvár városában egyre nagyobb mértékű tiltakozás és a lakosság egyre szélesebb rétegeit foglalja magába.

Ma délelőtt megszólalt dr. **Cozma Aurel**, a liberális polgári blokk listavezetője, aki a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy óva kell inteni a lakosságot a vörös veszedelemtől, amely az ellenzék kormányra-értelmezésével fenyeget. Azzal vádolja a nemzeti pártot, hogy kormányzása idején a gyulafehérvári hangzatos határozatokat teljesen ignorálta.

Bebizonyítani igyekszik továbbá azt is, hogy **Fajda** miniszterelnöksége idejében **Lupu** és **Mihailache** parasztpárti vezeték ugyanazt igyekeztek

latta. A második kerületben a Honvéd-utcai Mendel féle sörözőben zsúfolásig megtelt helyiségében folyt le az egyesült ellenzék népgyűlése. Az értekezletet **Serbán Mihai** tanár nyitotta meg és kitartásra hívta fel az egyesült ellenzéki blokk híveit. A gyűlésen a hóstáti magyar földeszek is nagyszámban képviseltették magukat és óriási tetszéssel fogadták **Hubay Károly** beszédét. **Somogyi Miksa** a Zsidó Blokk nevében beszélt a községi választások általános jelentőségéről. Nagy hatást ért el a szociáldemokraták szónoka, **Nagy Géza** is. A gyűlés egyébként a legnagyobb rendben zajlott le.

Vidékről a legbiztosabb jelentések érkeznek. Fogarasmegyében például az összes községekben sikerült elfogadtatni az ellenzéki listákat, amelyek a legjobb kilátásokkal indulnak a választásokba.

végbehozni, amit **Lenin**, **Trozkij** a **Kerenszki**-kormány és **Kun Béla** a **Károlyi**-kormány idejében. Az egyesült ellenzék uralomrajutása — mondotta **Cosma dr.** — a tulajdonjog fokozatos leépítését jelentené. Végül is azzal fejezte be nyilatkozatát, hogy **Temesvár** józan polgársága választson van: választania kell a békés és dolgos jövő és az anarchia között. Ez az élehangja és objektívnek nem igen mondható nyilatkozat érthető feltűnést keltett és élénk kommentáció tárgyát képezi. A két szembenálló lista hívott egyébként politikai meggyőződésükön kívül társadalmi és gazdasági különbségek is elválasztják egymástól. Míg ugyanis a polgári lista mögött a város gazdag polgársága és a liberális negytedke csoportosul, addig az ellenzéki lista hívóinak nagy táborát a demokratikus érzelmű román polgárságból, az agrárius svábokból és a példásan szervezett szocialistákból rekrutálódik.

Csernovitz zsidósága az ellenzéki listán

Csernovitzban az ellenzéki blokk legutóbb megtartott nagygyűlésén a város polgársága imponáló módon adott kifejezést akaratának. A **Deutsches Haus** diszterme ebből az alkalomból színielőadást tartott. Az ülést **Sbiera** egyetemi tanár nyitotta meg, majd megválasztották az elnökséget, amelyben a zsidó egységes párt képviselőjében **Fleminger** bankigazgatót választották be. A zsidó polgárság szónokai **dr. Karzner** és **dr. Majer Ebner** után a munkások nevében **Leib Steinmetz** beszélt, aki bejelentette a zsidó dolgozók csatlakozását az ellenzéki blokkhoz. A bejelentést tüntető tetszéssel fogadták. Az ellenzéki blokk jelölőlistáján a következők szerepelnek:

Dr. Rada Stirea, egyetemi tanár, dr. **Mayer Ebner**, (zsidó), dr. **Alfred Kohlruss** ügyvéd, dr. **Erast Tarangul**, **Heinrich Würfel**, műszaki tanácsos, **Barnhard Fleming**, (zsidó), **Anton Ziwada**, szerelő, **Aurel Rascanu**, mérnök, dr. **Salamon Kassner**, (zsidó), **Norbert Schädle**, kémikus, dr. **Gregor Symonowicz**, ügyvéd, **Ioan Bratianu**, tanár, **Peter Trees**, földbirtokos, **Adolf Harth** (zsidó), dr. **Zaharia Popovici**, **Karl Klüger** (zsidó), az újjáépítő társulat igazgatója, **Franz Kuschnier**, földbirtokos, **Vasile Saftenco**, dr. **Salamon Kinsbrunner** (zsidó), **Vasile Lenko**, **Salamon Doregger** (zsidó), **Leon Fedine**, **Căsar Perlstein** (zsidó), **Leib Steinmetz**, (Poale-Zion), **Dimitru Pivnic**, földbirtokos, **Aron Feder**, (zsidó), **Hofrat Anton Löffler**, **Anton Lukasiévicz**, **Nicolai Gudzik**, **Max Beutler**, banktisztviselő. **Póttagok**: **Philipp Buchholz**, (zsidó), **Stanislaus Siarczynski**, dr. **Vasile Kalmucki**, **Josef Beer**, **Simon Milch** (zsidó) dr. **Gabriel Telega**, ügyvéd, **Georg Gerber**, **Noe Brecher** (zsidó), **Josef Szevczuk**, **Verenka Vasile**.

A négy nemzetiség által lakott városban a zsidóság számarányának megfelelően a rendes tagok közé tíz zsidót, a póttagok közé pedig háromat jelöltek. A tagok között második helyen áll dr. **Mayer Ebner**, a kiváló publicista és a bukovinai

zsidóság lelkes harcosa. A **Poale Cion** frakció szintén bejelölte a maga képviselőjét, úgy hogy a zsidóság minden rétege helyet kapott a listán.

A beszaráblai zsidóság követelése

Kisenevből jelentik: Beszaráblában zsidó blokk alakult, amely a napokban több közzé programját. A program politikai részében a következő követeléseket állították fel: 1. A zsidó blokk ellenzékben van a kormányon lévő párttal. 2. A városi tanácsban a megválasztandó zsidó tanácsosoknak jogot kell adni a jiddis nyelven való felszólalásokra. 3. A városi tanácsosoknak követelniük kell, hogy csak olyan városi tisztviselők nyerjenek alkalmaztatást, akik bírják a kisebbségi nyelveket, így a jiddist is. 4. A zsidó tanácsosoknak követelniük kell a vasárnapi munkaszünet fölfüggesztését mindazon zsidó kereskedők és iparosok javára, akik a szombatot megtartják.

Elferdítik a választási jelentéseket

Tatarescu miniszter tegnapi azon bejelentése, hogy 3000 választókerületben nem lesz választás, mert csak egyetlen lista: a hivatalos lista van, az ellenzék körében nagy visszataszítást keltett.

A nemzeti párt sietett kommunikéké közzétenni, amelyben közli, hogy ebben a számban benne vannak az összes olyan erdélyi, bányási és bukovinai községek, amelyekben kizárólag nemzeti párti egyének kerültek be a listákba. A kommunikéké szemére veti a kormányt, hogy ilyen fogásokkal igyekezik a közvéleményt félrevezetni.

A parasztpárt is sietett leszögezni, hogy egész Beszaráblában egyetlen liberális lista sem létezik és a helyzet ilyen beállítása nem felel meg a való tényeknek. **Madgearu** parasztpárti vezér kijelentette, hogy a parasztpárt a községekben nem akar politikai harcot és ezért maga is olyan utasításokat adott, hogy lehetőleg csak egy lista legyen a falvakban. A döntő-

küzdelem számukra a városokban és a megyei választásokban dől el.

A kormány bizik a győzelemben

Ezzel szemben a kormány nevéstésesnek tartja ezeket az állításokat, hiszen tudvalevőleg a kormány maga javasolta, hogy lehetőleg egy lista állítsák össze mindenütt és így ez feltétlenül az ő győzelmének tekinthető. Hivatkozik a belügyminisztériumhoz beérkezett jelentésekre, ezek szerint Ilfov megyében 21 községben nincsen ellenlistája a liberális listáknak. **Nagy-szeben** megyében 25 községben hasonló a helyzet, míg **Biharmegyében** 45 községben csak liberális lista van, 14 ben nemzeti párti lista áll ellenlista nélkül.

Biharmegyében egyébként formai hibákból négy községben nem fogadták el sem a liberális, sem a nemzetipárti listát és így ezeken a helyeken egyelőre nincsen semmilyen lista. A törvény szerint ezen községekben a választások lezajlása után új terminust fognak kitzíteni.

A belügyminisztériumhoz eddig 26 megyéből teljes jelentések érkeztek be. Ezek szerint 1910 községben csak liberális lista van, csupán 14 községben van tiszta ellenzéki lista.

A törvény szerint a választási igazolványokat ki kell kézbesíteni, ezzel szemben egyes helyeken a szavazókat felszólították, hogy jelenjenek meg a városházán, illetve a községházán a szavazati igazolványok átvételére. Az ellenzék emiatt tiltakozását fejezi ki.

A „Romania” című bukaresti lap, amely tudvalevőleg a nemzeti párt hivatalos lapja, erőlyes cikkben figyelmezteti a köztisztviselőket arra, hogy vigyázzanak, ne vegyenek részt a választási visszaélésekben, mert többen közülük máris szerepelnek az egyesült ellenzék feketelistáján. Az ellenzék kiméletlen lesz ezekkel szemben és börtönbe fogja őket juttatni.

Popovici Mihály és **Anghelescu**, az újonnan megválasztott szenátor tegnap délután megjelentek a belügyminisztériumban és tiltakoztak a calafati események miatt. Kérték a belügyminisztert, vezessen be szigorú vizsgálatot a felelősség megállapítására. Calafatban ugyanis, mint ismeretes, annyira elfajult a választási harc, hogy több ember meghalt és sokan megsebesültek egy politikai összetűzésből kifolyólag.

Nagyváradon 15 ezer választó van

Nagyváradon kedden teszik közzé a választók névjegyzékét. Az összeírás szerint Nagyváradon összesen 15.149 választó van. Az egyesült ellenzék erősen készül a választásokra és naponta egy-két propaganda-gyűlést tart a város különböző részein.

A nagyváradvidéki járásbírósa körzetébe tartozó községekben a hivatalos lista 45 községben egyedül áll. Tizennégy községben ellenzéki listát is adtak be a hivatalos mellett, 4 községben pedig egy a hivatalos, mint az ellenzéki listát, mint a szabályoknak meg nem felelőt, megsemmisítette a bíróság.

Jön Jön Jön
a szezon legfantasztikusabb filmje

A bagdadi tolvaj
? ! ? ! ?

Figyelem!

Kárpitosok és kocsigyártók
kellékeit legolcsóbban **Back**

Telefon 955
Bernát áruházában szer-
vezhetik be. **Oradea-Mare**,
P. Regina Maria No 1.

Vidéki amatőrfényképezők
kérjenek arjegyzéket

POLITZER
fotóáruházról Carei-Mare.
Vidéki szétválasztás. Alapít-
tatott 1896.

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gypju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. **Végáru festés adjusztálva.**

„**Kristály**” kelme festő,
vegytisztító és gőzmosógár, **Cluj**,
Telefon 500

onatközösában és
rszágos törvény-
ennek az egyen-

sidó nevelés és
iskolareformának
zámot vet a me-
üvességi követel-
helyezni a szak-
k szakképzésére.

teszi a Vaad
zerv megterem-
gazdasági hely-
fogalkozásból a

Elbatározta to-
amelyek a koló-
nek össze, vitás
lette! döntesse.

rim felszólítja a
üzügyi helyzetét
n anyagi eszkö-

adatait megold-
t is, hogy a vá-
és a kvuczak és
n négyezer font
a Vaad Leumi

tosságot,

hatalommal és
ggal, értelemmel
ünk arról, hogy
nemzeti alapokra
egyedül helyes.
minden erőszakos
és puccs nélkül
nyújtását. A leg-
rt minden puccs-
k csak a lelkek
ase az erőszakos

meglepődéssel fo-
elveit s a német
us megjegyzések-
esternek óvatoss-
szeretetre intő
ytatja most fel-
Hannoverben tart

nők

tt
férfiak mellett
ában.

mot is ad, amely
ge, hogy ez a
gyulatozása. A
zavazását sürgeti.
és gyermekvéde-
és reformjáról, 1
oláról, 2 az egy-
szül 2 a közgaz-
dár.

biztosító javas-
örvényes védel-
javaslatok máso-
éről kíván intéz-
ekbíróóságok fel-
bírái nők is le-

ékául olyan tör-
sikerrel vegyék
nemi betegségek

elt törvényjavas-
ly az iskolát tel-
en politikai be-
ánják szolgálni a
k az ügyét. Igen

etünk reformjára
rvényt kívánunk,
názását az idegen
hajtani. Ez a ki-
lletésben van a

gazdaságpolitikai
ztendős ellenzéki
ada a kormányt.
láncának a fel-
visszhangot fog

ai rétegeiben.

Eltűnt a budapesti Konkordia-malom vezérigazgatója

A családja attól fél, hogy Hönich Henrik a Dunába ugrott. Az öngyilkosság mögött a Viktória-koncerta válságának kihatását sejtik

(Budapest, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hönich Henrik, a Konkordia-malom vezérigazgatója, tegnap érthetetlen módon eltűnt. A részvénytársaság vezérigazgatója Budapest közhasznági köreiben igen tekintélyes helyet foglal el és majdnem olyan kaliberű ember, mint a Viktória elnök-igazgatója, Bacher. Éppen ezért eltűnése nagy feltűnést keltett. Tegnap délután megjelent a rendőrség bünyügyi osztályán Hönich Vilmos, az eltűnt vezérigazgató fia és a következőket adta elő:

— Édesapám, Hönich Henrik ötvennyolc éves, vezérigazgató, a Konkordia malom fő részvényese és vezérigazgatója, tegnap este nem érkezett haza, mint rendszeren szokott, a Soroksári-ut 24. számú lakására. Az utóbbi időben kedélyállapotán bizonyos elváltozásokat észlelünk és teljesen szokatlan volt, hogy a meghatározott időben, körülbelül este fél tizenegy-tizenegy óra tájban, édesapám nem jött haza. Valami szerencsétlenségtől kell tartanunk és eltűnését szükségessé tartjuk bejelenteni. Kérjük a rendőrségi nyomozás azonnali megindítását.

A család azt is kérte, hogy ne adják ki a nyilvánosság számára az eltűnés híreit, de lehetetlen volt eltitkolni és csakhamar az egész város Hönich eltűnéséről beszélt. A Marosi-detektívcsoporthoz kezdte meg a nyomozást. Kikérdezték az Unio-klub személyzetét és a sofőrt, aki állandóan vinni szokta Hönichet.

Hönich Henrik nagyon jó megjelenésű, 58 esztendősen elegáns uriember, aki a pénzvilág előkelőségeivel nemcsak üzleti, de rokoni összeköttetésben is áll. Felesége báró Madarasi Beck Miksa leánya, míg egyik sógora báró Madarasi Beck Marcell, másik sógora pedig Dobay Aurél. Közeli rokoni kapcsolat fűzi a Hatvani családhoz is. A jellegzetes, magas homlokú, felfelé fésült göndör őszes-fekete hajú kitűnő üzletember évek óta tagja az Unio-klubnak. A malomipar terén igazi pályá-

futása ezelőtt huszévvel kezdődött. Egy kisebb budapesti malomnak volt az igazgatója, amikor a Konkordia malom, a Hatvani-Dautesch család érdekköréhez került. Hatvaniék hozták Hönichet a Konkordia malom élére, aki tökéletesen átszervezte a hatalmas iparvállalatot, amelynek később a részvénytöbbségét is megszerezte.

A nyomozás megállapította, hogy Hönich délelőtt a gabonatözsde volt. Délután iroda helyiségében tárgyalat hét óráig és akkor azzal küldte el a sofőrt, hogy fél tizkor jöjjön el érte az Unio-klubba. Ide gyalog ment. Arra senki nem tud emlékezni, hogy hány órákor látták utoljára a klubban. Csak fél tizkor vették észre, hogy nincs ott, amikor a sofőr kereste.

Miután Hönich egész éjszaka és másnap délelőtt sem érkezett haza lakására, a család a rendőrséghez fordult. Ahogy az eltűnés híre a lapokban megjelent, néhány szemtanú jelentkezett a rendőrségen, akik a Dunához közeli Irányi- és Kuria-utakban mélyen elgondolkozva látták sétálni Hönichet. Az a gyaru, hogy Hönich a Dunába ugrott. Érdekes, hogy még délután egyik üzleti barátjával egy ötven-ezerdolláros kölcsönről tárgyalt. Valószínű tehát, hogy az a nagy gazdasági krach, amely a Bacher-vállalatok bukásával élénk kihatással van az egész pesti piacra, Hönich vállalatára is hatással volt és valószínűleg anyagi gondok kínozták.

Hönich eltűnésével kapcsolatban feltétlenül összefügg, hogy a Konkordia részvényei, amelyeket a napokban 32 ezer koronán jegyezték, 27 ezer koronára estek. Hönich eltűnése a tözsde is nagy riadalmat okozott. Az utóbbi hetekben súlyos anyagi gondjai voltak, mert két birtokát, amelyet a háború alatt vásárolt, ki-sajátították. Azonkívül vállalatának igyekezett kölcsönöket szerezni, ez azonban egyáltalában nem sikerült.

Az ókirályságbeli zsidó nemzeti klub első manifesztuma

A regáti zsidóság óriási lelkesedéssel csatlakozott a zsidó nemzeti klubhoz

(Bucuresti-Bukarest, február 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában beszámolt már arról, hogy Bukarestben megalakult a zsidó nemzeti klub, amely első magva a megalakuló országos zsidó nemzeti pártnak. A romániai zsidó életnek ez a határkövet jelentő eseménye óriási visszhangot keltett ország szerűen. Az ókirályságbeli zsidóság nagy zöme tudvalevőleg népi alapon áll. Bukarestet kivéve csaknem valamennyi regáti város zsidó közéletének vezérei kifejezetten zsidó nemzeti programon állanak és pusztán a bukaresti zsidóság halogató magatartásán mulott, hogy a regáti zsidóság egységes nemzeti szervezete eddig még meg nem alakult. Most, amikor a bukaresti zsidóság legkiválóbb reprezentánsai nyíltan zászlót bontottak a zsidó nemzeti gondolat politikai érvényesítése mellett, a vidék zsidósága egységesen sorakozik fel a zsidó nemzeti klub mögé.

A zsidó nemzeti klub megalapítói a következő felhívást intézték az ókirályságbeli zsidósághoz:

Zsidó testvérek!

Az ország határainak megváltozása a romániai zsidóság politikájának is új irányt kell szabjon.

Meg kell teremteni Nagyrománia zsidóságának egységes szervezetét, amelynek megteremtése már régóta parancsoló szükség. Ez az egységes szervezet azonban nem valósulhatott meg mindmáig a mi — a regáti zsidóság — passzivitásunk miatt.

Erdélyben, Bukovinában és Beszarábiában a nemzeti alapon felépített szervezetek magukba sűrítették országrészük minden zsidó létketését. Egész Románia egységes zsidó épületében az utolsó téglá hiányzott csak, — a miéink. Elérkezett a pillanat, amikor reparálnunk kell hibánkat. Ezért alapítottuk meg a regáti zsidóság nemzeti klubját.

A zsidó nemzeti klub a regáti népi alapon álló zsidóságot fogja képviselni és a csatlakozó te-

rületek zsidóságával való — oly régóta szükséges — kapcsolat megteremtésével, a nagyromániai zsidó nemzeti párt talaját fogja előkészíteni.

Hogyan gondoljuk el tevékenységünket?

Hogy a zsidó lakosság összes érdekeit megvédhessük és valamennyi törvényes aspirációit képviselhesük, nem fogunk megelégedni azzal, hogy megvédjük ezt a lakosságot, amikor sérelem esik rajta, hanem kulturális, politikai és közgazdasági téren sikra fogunk szállni nemzeti követeléseinkért, hogy megteremtjük nemzeti organizmusunk egészséges és normális életének lehetőségeit.

Hogy a zsidó lakosság érzéseinek hűséges kifejezői lehessünk, demokratikus alapon fogjuk szervezetünket kiépíteni. Minden akcióinkban az általunk képviselt zsidó tömegek akaratára fogunk támaszkodni és ez a tömeg teljes ellenőrzést fog gyakorolni tevékenységünk fölött.

Zsidó testvérek!

Sorakozóra hívunk benneteket, méltóság-teljes harcra!

Az ország törvényeinek keretei között, mint az állam hűséges polgárai, harcot indítunk állampolgári jogaink védelmére és zsidó nemzeti jogaink érvényesítésére.

A felhívást Ing. M. Wechsler, dr. H. Brezis, dr. M. Singer, Misa Weissman ügyvéd, Ernest Frenkel gyógyszerész, Josef Lerner országgyűlési képviselő, Motti Rabinovici, L. Mizrahi ügyvéd, Abraham Teller, dr. S. Singer, Michel Segall és S. I. Segall írták alá.

A zsidó nemzeti klub felhívásának, amely a „Renasterea“ hasábjain jelent meg, óriási visszhangja támadt. A vidéki városok és falvak zsidó testületei táviratilag jelentették be a zsidó nemzeti klubhoz való csatlakozásukat. A nemzeti klub megalapítói most dr. Stern Adolf képviselőt, a veterán zsidó harcost várják haza külföldi útjáról, hogy a fiatalos lendülettel megindult nemzeti alapon való szervezkedés vezetését főlajánlják neki.

HIREK

Az Uj Kelet az egyik a...
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erzsébet
Feladószerkesztő Dr. Marton Erzsébet
Az Uj Kelet cíkjének utánnemzet...
megjelölésével engedély...
szag naplójára

A mal naptár

Va sárnap
5686. Sóbát 30.
Ros chodes
1926 február 14.
Hétfő
5686. Adár 1.
Ros chodes
1926. február 15.

— **Ötve meghosszabbították a román-lengyel szövetséget.** Bukarestből jelentik: Jól értesült körök szerint Románia és Lengyelország között fennálló szövetségi szerződést újabb ötve ismét meghosszabbították. A meghosszabbítás a temesvári kisantant értekezlet határozata alapján történt.

— **Márciusban döntenek Németország felvételéről a Népszövetségbe.** Genfből jelentik: A népszövetségi tanács Garbassonak, a berlini olasz követnek elnöklétével bizalmas ülést tartott, amelyen Németország felvételével foglalkozott. Elhatározták, hogy a népszövetségi közgyűlést március 8-ára hívják össze és akkor fognak dönteni formailag is Németország felvételéről.

— **Előléptetik a tartalékos tiszteket.** Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium rendelkezése szerint a tartalékos tiszteket ismét össze kell írni és a lajstromba be kell venni anyagi helyzetüket is. Április elejétől ugyanis a tartalékos tisztkarban nagy előléptetések lesznek. Együttal intézkedik a minisztérium olyan irányban is, hogy a tényleges tisztek áthelyezésére vonatkozó kérelmeket március 15-ig feltétlenül nyújtsák be, mert később már nem veszik tekintetbe.

— **Erdélyi zsidók estélye Newyorkban.** Newyorki tudósítónktól már közöltünk híreket az Amerikába származott erdélyi cionisták működéséről. A másfél év előtt megalakult newyorki csoport régi helyiségéből az egyik legrégibb zsidó szervezet, a „Young Mens Hebrew Association“ épületébe költözött. Ebből az alkalomból az erdélyi cionisták magasnívójú kultúrestét rendeztek nagyszámu hallgatóság részvétele mellett. Az est programját dr. Marcus Schram üdvözlő beszéde vezette be, amelyben a Young Mens Hebrew Association vezetőségét köszöntötte. Az egyesület nevében Rabbi Baroway köszöntötte a csoportot és gazdag sikereket kívánt neki. A két beszéd után B.atrice Berwald művész zongoraszáma nyújtott élvezetet a közönségnek. Krémer Bernát háromnegy-dórás beszédben vezette végig a hallgatóságot a cionizmus fejlődési fokozataira, megvilágítva azt a súlyos feladatot, amely a zsidóságra hárul Palesztina felépítését illetően. Beszédét a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta. Gruber Magda héber szavalata után a kolozsvári Tarbut-gimnázium volt kémia tanára, dr. Rosinger Artur köszönte meg a hallgatóság részvételét és lendületes beszédben hívta fel a jelenlevőket a csoport munkájában való támogatására.

— **Román bolgár vasuti tárgyalások.** Bukarestből jelentik: Február 20-án Románia és Bulgária között tárgyalások indulnak a vasuti közlekedés kimélyítésére. Viddinnél nemzetközi átmeneti állomást létesítenek, amely Keletről Nyugatra utazók tranzitállomása lesz. A Keletről beérkező vonatoknak közvetlen összeköttetésük lesz a Nyugat felé menő vonatokkal.

— **Aradon ma alakult meg az Ady-társaság.** Aradról jelentik: Az itteni városban kistermében ma délután alakult meg az erdélyi és bánáti progresszív írók Ady-társasága. A társaság alapító tagjai között ott találjuk Franyó Zoltán és Wojtuczky Gyula neveit is, akik Adyval baráti viszonyban voltak. Az Ady-társaság a nagy költő szellemének ébren tartását és egyidejűleg az erdélyi progresszív irodalom propagálását és adminisztrálását tűzte ki céljául.

— A fra
viselők elvá
jelentik: A f
javaslatot a
pirokra való
dikális szocial
az ország ér
mellett szava
vélő a szocial
183 szó ellen
elkülönítéséről

— **Megő**
Londonból jel
Pekingben ó
nirhedt gueril
tiszt, névszeri
háiból Peking
zeiről két löve
mellén találv
az utca kövess
ziang, Peking
tott, hiszen L
nek első had
beu, hogy a
Hsü ugyanis
szokásos teára
kormányzója v
lanul teázó
s így megölte
nem sokat szá
an-velő teázó
gyilkolt rablóg
atgra néve is
napokban. Lit
codottiere sz
nokkal szembe
lakozott. Legu
megatásával, a
védtelen helye
ban állott. Fa
sédött a napok
fényes gyűzelm
Hsü meggyilk
Fenjusziang m
kul maradt ra

— **Mode**
Szinhaban.)
kerül, hogy er
nagyjában a s
kevés cselekmé
csak arra jó,
vérszegénység,
is heillő naiva
„Modern leány
Egy bakfisoró.
magát rokonáv
landjai révén v
zónék verejtéke
közönséget arr
és kevés a f
olyan könnyelh
gát. Azt is ell
kimélik a fárad
ezt azonban m
ségünk nem v
félórán at gy
Annál is inkább
ségelelő, unal
csak annyi meg
legjobb igyekez
a bukástól. Fo
tert adni szere
nem sikerült n
sokat lendített
vid szerepében
egészszékes hum
el. Jók voltak

— **Etind**
gyorsvonat.
ri—Varsó—M
presszvonat az
Szombaton éjjel
berlini csatlako
ahonnan tovább
nek Mosakvába
a távolabbi Ke
volt utasokkal.

— **Hönc**
brokátok,
bevásárlás
Oradea-M

— **Mode**
Szinhaban.)
kerül, hogy er
nagyjában a s
kevés cselekmé
csak arra jó,
vérszegénység,
is heillő naiva
„Modern leány
Egy bakfisoró.
magát rokonáv
landjai révén v
zónék verejtéke
közönséget arr
és kevés a f
olyan könnyelh
gát. Azt is ell
kimélik a fárad
ezt azonban m
ségünk nem v
félórán at gy
Annál is inkább
ségelelő, unal
csak annyi meg
legjobb igyekez
a bukástól. Fo
tert adni szere
nem sikerült n
sokat lendített
vid szerepében
egészszékes hum
el. Jók voltak

— **Etind**
gyorsvonat.
ri—Varsó—M
presszvonat az
Szombaton éjjel
berlini csatlako
ahonnan tovább
nek Mosakvába
a távolabbi Ke
volt utasokkal.

— **Hönc**
brokátok,
bevásárlás
Oradea-M

— **Mode**
Szinhaban.)
kerül, hogy er
nagyjában a s
kevés cselekmé
csak arra jó,
vérszegénység,
is heillő naiva
„Modern leány
Egy bakfisoró.
magát rokonáv
landjai révén v
zónék verejtéke
közönséget arr
és kevés a f
olyan könnyelh
gát. Azt is ell
kimélik a fárad
ezt azonban m
ségünk nem v
félórán at gy
Annál is inkább
ségelelő, unal
csak annyi meg
legjobb igyekez
a bukástól. Fo
tert adni szere
nem sikerült n
sokat lendített
vid szerepében
egészszékes hum
el. Jók voltak

— **Etind**
gyorsvonat.
ri—Varsó—M
presszvonat az
Szombaton éjjel
berlini csatlako
ahonnan tovább
nek Mosakvába
a távolabbi Ke
volt utasokkal.

— **Hönc**
brokátok,
bevásárlás
Oradea-M

— **Mode**
Szinhaban.)
kerül, hogy er
nagyjában a s
kevés cselekmé
csak arra jó,
vérszegénység,
is heillő naiva
„Modern leány
Egy bakfisoró.
magát rokonáv
landjai révén v
zónék verejtéke
közönséget arr
és kevés a f
olyan könnyelh
gát. Azt is ell
kimélik a fárad
ezt azonban m
ségünk nem v
félórán at gy
Annál is inkább
ségelelő, unal
csak annyi meg
legjobb igyekez
a bukástól. Fo
tert adni szere
nem sikerült n
sokat lendített
vid szerepében
egészszékes hum
el. Jók voltak

A francia radikális szocialistaképviselők elváltak a szocialistáktól. Párisból jelentik: A francia kamara elfogadta a kormányjavaslatot a névreszóló papiroknak bemutatápa-pirokra való átalakításáról. Cascal képviselő, a radikális szocialisták vezére kijelentette, hogy pártja az ország érdekében a kompromisszumos szöveg mellett szavaz és kénytelen ebben a kérdésben elválni a szocialistáktól. A kamara ezután 326 szóval 183 szó ellenében megszavazta az örökösödési adó elkülönítéséről szóló javaslatot.

Megölték a kínai rablógenerálist. Londonból jelentik: Ideérkező jelentések szerint Pekingben óriási izgalmat okozott Little Hsu, a hírhedt guerrilla-tábornok meggyilkolása. Egy fiatal tiszt, névszerint Lucsengon ugyanis az autón Sang-hai-ból Pekingbe érkező Little Hsu re közvetlen közze-ről két lövést adott le s a tábornok fején és mellén találva, koltan bukott ki a nyitott autóból az utca közepére. A gyilkosság ügyében Fauju sziang, Peking jelenlegi ura, vizsgálatot sem indított, hiszen Lucsengon főhadnagy az ő hadseregének első hadtestében szolgált. Köztudomású különben, hogy a gyilkosság bosszu műve volt. Little Hsu ugyanis ávekkel eszelt meg hívva magához a sokasos teára Lucsengon apját, aki akkor Teiu Ci kormányzója volt. Tea közben Little Hsu gyanul-talanul teázó vendégét hátulról nyakszirtten szurta s így megölte. Little Hsunól azonban az ilyesmi nem sokat számított, mert nála az ilyen hűbűlöskim-netelti teázások mindennaposok voltak. A meg- gyilkolt rablógenerálist működése különben Fenjuszi- agra névre igen veszedelmessé vált az utóbbi hó- napokban. Little Hsu ugyanis, mint elvetemedett csodottieré szabadsapatával, a forradalmi tábor- nokkal szemben, mindig más-más ellenségéhez csat- lakozott. Legutóbb Tnan tábornokot tüntette ki tá- mogatásával, ami bíméletlen orgyilkosságokban s vedtlen helységek lakóinak kegyetlen lemészárlásá- ban állott. Fenjusziang helyzete rendkívül megerős- södött a napokban Tnan hadserege felett aratott fényes győzelme által s a pozícióját most Little Hsu meggyilkolása ismét rendkívül megerősítette. Fenjusziang máris intézkedéseket tett a vezér nél- kel maradt rablócsapat bekerítésére és elfogatására.

Modern leányok. (Bemutató a Magyar Színházban.) A kritikuskak nagy megerőtetésébe kerül, hogy erre a darabra visszaemlékeznek. Mert nagyjában a semmire kell visszaemlékeznie. Az a kevés esemény, ami a darabban mégis előfordul csak arra jó, hogy bosszankodjunk rajta. Angol verszegénység, feleslegesen egy kevés ostobaságnak is helyő naivsággal: ez a Davis ur vígjátéka. A „Modern leányok“, vagy másnéven „Miss Lillian.“ Egy taktíró esik benne szó, aki elakarja vétetni magát rokonával, aki gazdag is, kedves is és ka- landjai révén tetszetős a leányok szemében. A szer- zőnek verejtékes munka árán sikerült meggyőzni a közönséget arról, hogy Angliában sok az eszkimó és kevés a fáka, azaz sok a leány és kevés az olyan könnyelmű férfi, aki házasságra szánja el ma- gát. Azt is elhiszük neki, hogy a mai leányok nem kímélik a fáradságot a házasság érdekében. Mind ezt azonban megirták a tudósítók és semmi szük- ségünk nem volt arra, hogy Davis ur kerek más- félórán át győzzön meg bennünket e tényekről. Annál is inkább nem, mert szellemtelenül, tehet- ségtelenül, unalmasan esekedte ezt. Az előadásról csak annyi megjegyzésünk lehet, hogy színészeink legjobb igyekezete sem tudta megmenteni a darabot a bukástól. Forgács igyekezett valamelyes karak- tert adni szerepének s nem rajta mullott, hogy ez nem sikerült neki. *Könyves-Tóth* Erzsé úde bája sokat lendített a darab unalmán. *Baroti* Erzsé rö- vid szerepében nem érvényesülhetett. *Mihályfi* epizódos humorát szerepének bornirtsága nyelte el. Jók voltak *Kemény* László és *Laczkó* Aranka.

Elindult a london—vladivosztki gyorsvonat. Versóból jelentik: A London—Pá- ris—Varsó—Moszkva és Vladivosztk közötti ex- presszvonat az ideán, február 5-én indult első útjára. Szombaton éjjel érkezett az első vonat párisi és berlini csatlakozással a városi központi pályaudvarra, ahonnan továbbindult Moszkva felé. Az Expressz- nek Moszkvában csatlakozása van Vladivosztk és a távolabbi Kelet felé. Az expresszvonat zsufolva volt utasokkal.

Hencsertakarók, brokátok, butorszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása **Back Bernát,** Oradea-Mare, P. Regina Maria 1. Telefon 9-55

Szlovenszókban letartóztattak egy volt román nemzetgyűlési képviselőt. Pozsonyból jelentik: A pozsonyi rendőrség letar- tóztatta Morosán György romániai sertéskeres- kedőt, volt román nemzetgyűlési képviselőt és átadta az államügyésznek. Morosánt Ilia Ba- sil román kereskedő jelentette fel, akitől Moro- sán Prágában 20 000 korona csekket csalt ki azzal, hogy a pénzért lovakat szállít neki. A csekket megtartotta, de lovat nem szállított. Valószínű, hogy Morosánt Prágába szállítják.

Fegyelmi ítélet egy újságró ügy- ben. Az Erdélyi és Banskai Népkisebbségi Újságrószervezet központi fegyelmi bírósága Folei Fazekas Bertalan hírlapíró, a Sepsiszent- györgyön megjelenő „Független Székelység“ című hetilap szerkesztője tagsági jogainak gyá- korlásában félévre felfüggesztette. A fegyelmi ítélet azért hozatott nevezett ellen, mert lap- jának múlt évi, december 6-iki számában közre- adott „A magasok hírlapíródnalma“ c. cikké- vel rendkívül súlyosan megsértette az újsá- gró morált és a kari solidaritást.

Elsimult a konfliktus Radics és a jugoszláv kormány között. Bukarestből je- lentik: Belgrádi jelentés szerint Radics oda- érkezett. Tagnap hosszu minisztertanács volt, amelynek végzetével Radics a sajtó képviselői- nek kijelentette, hogy a konfliktus eliminálód- dott és így a jugoszláv kormányban az egység ismét teljes.

Növekedik a gyermek-házasságok száma Indiában. Londonból jelentik: A Bom- bayban megjelenő „Times“ című lap közli, hogy Indiában hatalmasan növekszik a gyermek-há- zasságok száma. A statisztikai közlések szerint 1921-ben 49 000 leány kötött házasságot, mi- előtt 5-ik életévét betöltötte volna. Ezek közül a még nem öt esztendőes leányok közül már 2000 özvegy volt. Öt-tíz éves korban 261 000 leány kötött házasságot, ezek közül 13 000 leány volt már özvegy. 10—15 év között 643 000 leány kötött házasságot, akik között az özve- gyek száma meghaladta a 34 000-et. Indiában különösen nagy a gyermek-halandóság. Az 1924 évben 1000 gyermek közül 411 halt meg.

Jön a szezon legfantasztikusabb filmje

A bagdadi tolvaj

? ! ? ! ?

Agyonütötte a ledöntött fatörzs. A polyánai csandörög, ma délután telefonon jelentette a kolozsvári ügyészségnek, hogy a „Fores-erea“ ottani erdejében Morar Fírian 18 éves munkást döntés közben egy fa elütötte. A súlyosan sebesült munkást beszállították a kolozsvári klinikára. Az egyik lábát amputálai fogják.

Zimmermann legújabb jelentése az osztrák szanalásról. Bécsből jelentik: Zim- mermann főbiztos Ausztria szanalásáról szóló harminchetedik havi jelentését most tette közzé. A jelentés szerint Ausztria helyzete kedvező. A januári előirányzat 820 000 schilling felesle- get tüntet fel. A schilling értéke állandóan emelkedik.

Miron Christea hercegérsek levelet kapott Károly extrónörököstől. Bukarestből jelentik: Miron Christea patriarcha, mint a ré- genség egyik tagj, levelet kapott Károly ex- trónörököstől, melyet a jövő hűten hoznak nyil- vánosságra. A levél teljesen megvilágítja Ká- roly lemondásának körülményeit és végét vet a külföldre verzióknak.

Tagfelvétel a Ciuj-Kolozsvári Chevra- Kadisába. Tisztelettel értesítjük hitfelainket, hogy az ezévi tagfelvételek f. hó 12-től 19-ig bezárólag tartanak meg Chevraik irodájában (Reg. Ferd. 54.) és a tagavató Chevra-Szűde pedig f. hó 21-én lesz. Jelentkezni akár személyesen, akár levélileg az irodában lehet a megjelölt napokon a hivatalos órák alatt.

Hegedűs Gyula megvált a Vigszin- háztól. Budapestről jelentik: Hegedűs Gyula felbontotta szerződését a Vigszinházzal. A mű- vész, aki alapítása óta tagja volt a színháznak, most olyan tartalmu megállapodást kötött a s inház vezetőségével, hogy az idei szezonban még két szerepet el fog játszani. Legközelebb pedig a Városi Színházban fog vendégze- repelni.

Macdonald visszaérkezett Indiából. Londonból jelentik: Macdonald volt angol miniszterelnök, a munkáspárt elnöke Ceylonon keresztül visszaérkezett indiai tanulmányutjá- ról. Macdonald arra a kérdésre, mi a véle- ménye a liberális pártnak a munkáspárthoz való csatlakozásáról, kijelentette, hogy a dolog- ról csak hallomásból van tudomása.

A nagykövetek tanácsa a német le- szereléssel foglalkozott. Párisból jelentik: A nagykövetek tanácsa tegnapi ülésén a német lesze- relés és a rajnai megzálás kérdésével foglalkozott. Részletek a tanácskozás eredményéről még nem szivárogtak ki.

Házasság. Katzer Dóra Targumures, Ferenz Zoltán Ciuj, ezuton hívják meg rokonai- kat, ismerőseiket és jóbarátait Targumuresen, Szabadi ut. 20. szám alatt, f. hó 16-án d. u. 4 órakor tartandó esküvőjükre.

Előléptetések a kolozsvári rendőrsé- gen. Draghiciu Aurel rendőrkapitányt, a bűnügyi osztály főnökét, Popp Leonin rendőrkapitányt, az I. kerületi rendőrség vezetőjét, Mesesin Jonel rendőrkapitányt, az uszora osztály vezetőjét és Urszu Jozsef rendőrkapitányt, az erkölcsrendészeti ügyosz- tály vezetőjét a belügyminisztériumhoz másodosztályu rendőrizgatókká való kinevezésre terjesztették elő. Egyuttal Chifor Joant II. osztályu rendőrizgatót első osztályu és Palca Victor inspektort főfelügyelői ki- nevezésre terjesztették elő.

A cseh ellenzéki lapok szkeptikusan itélik meg a temesvári konferenciát. Prágá- ból jelentik: Az ellenzéki lapok nagy szkepsissel foglalkoznak a temesvári külügyminiszteri értekezlet eseményeivel. A „Rude Pravu“ azt írja, hogy a temesvári értekezlet a kisantaut bucsuvacsorája volt.

Hock János felolvasásokat tart Cseh- szlovákiában. Kassáról jelentik: Hock János, a magyar Nemzeti Tanács volt elnöke a napok- ban Csehszlovákiába érkezett, hogy itt a na- gyobb városokban felolvasást tartson. A pro- gresszív szlovenszókú magyarság lelkes ünep- lésben részesítette a népszerű politikust.

Százezer kutya fog tüntetni Bécs utcáin. Bécsből jelentik: Bécs kutyatulajdonosai nagyarányu tüntetést készítenek elő ama rendelet ellen, amely megtiltja, hogy kutyákat nem szabad a vasuti kocsiokba és villamosokba vinni. A kutyák tulajdonosai elhatározták, hogy a tavasszal 100 000 kutyát fognak a Ringstrassen felvonultatni a ren- delet visszavonása érdekében.

Az Uj Kelet fiókkidóhivatalt állított fel Temesváron. Értesítjük timsóarai előfizet- tőinket, hogy ottani székhellyel fiókkidóhivatalt létesítettünk. Az Uj Kelet részére a jövőben hir- detéseket, előfizetéseket felvesz, reklamációkat el- intéz Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-utca 2.

A kolozsvári Select-mozgó igazgatóságának sikerült megszereznie a világ egyik legnagyobb és leghiresebb mesterfilmjét

A BAGDADI TOLVAJT, amelynek vetítését hétfőn délután 3 órakor megkezdjük. Páratlan áldozatokba került ennek a filmnek a lekötése, amelyet a nagy világ- városok legelőkelőbb mozgósínházaival együtt mutatunk be. A film alkotója nem kisebb fel- adatra vállalkozott, mint az ezeregy éjszaka csodáinak megvalósítására. Bagdad királyi háló- termeiben, a Szörnyek völgyében, a tenger- alatti kristálykirályságban játszódik le ez a film, amelyben ezerfoku lépcső vezet az égig, repülő szőnyegen szökteti el a tolvaj a királylányt. Amerika legjobb színészeit gyűjtötte össze a rendező, akiknek élén

a nagy DOUGLAS FAIRBANKS

játssza a főszerepet.

Megnagyobbított keleti zenekar. Számozott helyek. A Select-mozgó nézőterét az előadá- sokra Szabó Jenő-éce keleti szőnyegekkal díszítette fel.

FRANZBRANNWEIN

DIANA

SŐSBORSZESZ

ák a román- jelentik: Jól és Lengyelor- zódést újabb A megfosz- tekezlet hatá-

Németország e. Genfből je- Garbassanak, a bizalmas ülést telével foglalko- tségi közgyűlést or fognak dön- eléről.

os tisztüket. isztérium ren- et ismét össze venni anyagi nis a tartalékos zenek. Egyuttal nyban is, hogy vonakozó kérel- ajtsák be, mert

Newyorkban. közöltünk hire- délyi cionisták legalakult new- az egyik leg- g Mens Heb- zött. Ebből k magasnívóju nu hallgatóság mjtát dr. Mar- zette be, amely- sation veze- sület nevében oportot és gaz- tét beszéd után goraszama nyuj- Krémer Bernát zette végig a lési fokozataib, tot, amely a bitését illetőleg. szással fogadta. után a kolozs- na tanár, dr. a hallgatóság ben hívta fel jában való tá-

tárgyalások. 20-án Románia indultunk a ves Viddinnél nem- sitenek, amely tőállomása lesz. nak közvetlen felé menő vo- eg az Ady-tár- teni városháza meg az erd- Ady-tára-aga. ott találjuk gyla neveit is, an voltak. Az emének ébren- élyi progresszív nisztrálását tüzte

KÖZGAZDASÁG

Hogyan szanalják a budapesti Viktoria-malmot?

A mammutvállalat éves utódállambeli érdekeltségeit. Százmilliárdnyi uszorakamatot fizetett a cég az investált kölcsönök után

(Budapest, február 13. Az Uj Kelet tudósi tájától.) A Viktoria-malom szanalását célzó megállapodások aláírása után a szanaló részvénytársaság első feladatává tette, hogy a Viktoria-koncernus lisztkészletét értékesítse és hogy ennek eladási árából lassankint kielégítse a hitelezőket. Arra is gondolnak, hogy értékesítik a koncern vidéki malmaikat, valamint az utódállamokban lévőket is, amelyek majdnem kivétel nélkül teljes munkateljesítésménytel dolgoznak. Ez természetesen azt jelenti, hogy a Viktoria-koncern, Magyarországban és a hatalmas malom vállalkozása lassankint el fog tűnni.

A szanaló részvénytársaságban részt vesznek a magyar állam megbízásából a Pénzügyi Képzési és Százmilliárd, a magyar nagybancok huszonegy milliárd, a magánbancok nyolcmilliárd, a magyar nagyipar huszmilliárd, közöttük a malom ipar hatmilliárd magyar koronával.

Hozzávetőleges becslés szerint a Viktoria-koncern aktívái 686 milliárdra, passzívái 670 milliárdra rugnak, úgy, hogy egy tizenhatmilliárdos többlet mutatkozik, persze abban az esetben, ha az aktívákat értéküknek megfelelően és zavartalanul lehetne értékesíteni. A malom lisztkészletét csak lassankint szabad értékesíteni, nehogy a lisztpiac dervutnak legyen kitéve.

Nagyszabedben és Lugoson iparkamarát állítanak fel. Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial” mai száma közli a királyi dekretumot, amely szerint Szabedben és Lugoson iparkamarát állítanak fel. Az iparkamarák csak a jövő évben kezdik meg működésüket.

Az angolok új nagy koncessziót kaptak a távolkeleten. Moszkvából jelentik: A szovjetkormány egy angol társaságnak a távoli keleten, az Amur vidékén nagy bányakoncessziót adott. A koncesszió 16 vas és 30 ezüst-, ónk és ólomtánya kiaknázására vonatkozik.

A belöldi butorgyárosok a luxusadó eltörlését kérik. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban megjelent egy köldetés a butorgyárosok nevében és kéri, hogy a belöldön előállított butorokra ne rójjanak ki luxusadót. Amennyiben azonban ez nem volna lehetséges, kéri, hogy az eddigi 20.000 lej helyett csak a 60.000 lejen felüli butorokért kelljen luxusadót fizetni. Ilyenértelmű memorandumot is nyújtottak át a pénzügyminisztériumnak.

A cseh ipar függetleníteni akarja magát a banktöke atól. Prágából jelentik: A csehszlovák nagyipar körében mindinkább erősödik az a mozgalom, amelynek célja Csehszlovákia ipari vállalkozásait önálló pénzügyi alapokra rakni. Az akcióban résztvevő ipari vállalkozások finanszírozását teljesen függetleníteni akarják a banktökektől és egy központosított pénzügyi instrumentum irányítására bíznák a vállalatok pénzügyi vonatkozásainak lebonyolítását.

A szlovenszkói piac. Kassáról jelentik: Az itteni piac helyzetét súlyosan érinti, hogy a kormány meg nem felelő behozatali és tarifapolitikája a lengyel anyag tekintetében és az erre vonatkozóan életbeléptetett rendelkezések tönkreteszik az egész belöldi faipart, amennyiben nem áll be hamarosan kedvező változás. — A gömbfaárveréseken a helyzet feltűnően kedvezőtlen, azonban a kész gömbfa piacán sem volt lényegesen jobb a helyzet. A tiszai tutajozásra a magyar hitelviszonyok bizonytalansága gyakorol kedvezőtlen befolyást, főképen, mert a legnagyobb magyar fűrészkoncern is fizetési nehézségekkel küzd. — A csizolt fa piacán is csak kisebbmértvű üzleti forgalom észlelhető, mivel a német cellulozegyárak beszüntették vásárlásaikat árnyomó irányzattal. Mindamelllett nem ismerhető félre az árak stabilitása. A bányafiac tovább is igen barátságos. A belöldi és a magyar piacon is elhelyezhetőség mutatkozik. E fajta árnyója nem változott. — A belöldi vágottfa-piac nem követte

Az angol csoport, amely részt vesz a szanalási akcióban, zálogjogának egyharmadáról lemond a szanaló csoport javára. Emil Bacher, a Viktoria eddigi elnökgazdája egész magánvagyonával felel a szanalásért. E vagyonba beleértendő 420 000 darab Viktoria-malomrészvény, amely természetesen ma nem képvisel különösen nagy értéket.

A szanaló tárgyalások során Bacher Emilnek mindenekelőtt azt vetették szemébe, hogy bár osztrák és német koncern nagyságok példájából tanulhatott volna, mégis az inflációs idők szellemében dolgozott és a nyereséget egyre másra investálásokra fordította, úgy, hogy végül a szükséges forgalmi tőkét uszorakamatra tudta csak beszerezni. Bacher azonban azt felelte, hogy egy nagy angol hitelt vette igénybe, a csehszlovák, román és jugoszláv malmokat 29-30 százaléka fölötti kölcsönökkel almentatta.

E kölcsönök után körülbelül 100 milliárd magyar koronát kellett kamaban fizetni. Bachernek módjában lett volna a gabonakampányban szerzett négy millió dollárt konzerválni, helyett ezen es idegen pénzeket nyakra-főre vállalatokat vásárolt.

Jellemző, hogy Bacher az elmúlt évben hatvanmilliót költött a Viktoria malom modernizálására, hogy ilyen módon versenyképes legyen a többi pesti malommal szemben.

a gömbfapiac irányzatát és Csehországban, Morvaországban és Sziléziában nagyjában változatlanok az árak. Szlovenszkóban kis visszacsúszás állott be, mivel ennek az árnak helyi piaca még mindig igen gyenge és a magyar üzlet még mindig nem indult meg. — Az exportpiacon lényeges esemény nem fordult elő. A kereszködések Németország részéről ugyan számossabbak, anélkül azonban, hogy ez eddig nagyobb üzleteket vont volna maga után. Dél-németországban nem javult a piaci helyzet, csak a középnyugat üzletben állott be javulás. Ez azonban elsősorban a cseh fűrésztelepek részére bir jelentőséggel. Az Angolországból küldött minták azt mutatják, hogy széles méretekben nagyobbodott a kereslet.

TÖZSDE

Február 13-án

A lej Zürichben 224 50, Párisban —, Budapestsz —, Bécsben —

Kolozsvár. Erős kínálat kevés kereslettel szemben. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32-65—32-75, Prága 6-83—6-86, Budapest 303—308, Páris 8-55—8-65, Zürich 44-60—45-75, Newyork 230-00—231-00, London 1127—1130, Milánó 9-35—9-40.

Zürich Zárulat: Berlin 123-65, Amsterdam 208-10, Newyork 519-00, London 2524-70, Páris 1920-00, Milánó 2094-00, Prága 1537-50, Budapest 72-70, Belgrád 912-50, Bukarest 224-50, Varsó 72-50, Bécs 73-05.

Bukarest. Devizák: Páris 8-63, Berlin —, London 1135, Newyork 231-00, Milánó 9-45, Zürich 44-90, Bécs 32-90, Prága 6-90, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 855, német márká 53-00, leva 1-62, török líra 120, font sterling 1125, francia frank 8-80, svájci frank 44-50, olasz líra 9-55, orosz rubel 2-90, dinár 408, dollár 233-00, lengyel forint 32-50, osztrák schilling 33-50, magyar korona 33-25, cseh korona 6-95, belga frank 10-55, holland forint —

SPORT

Barátságos futball-mérkőzések Kolozsváron. Vasárnap délelőtt 11 órakor a Haggibbor két kombináltcsapata mérkőzik egymással. A mérkőzés keretében hosszabb idő óta elsősorban öltik magukra a Haggibbor dresszét Mózes és Csillag és ezuttal fog bemutatkozni Lóbl Lajos, a Hargita volt kapusa is. Délután KAC—Akadémia és Viktoria—Universitate barátságos mérkőzések lesznek.

Magyarország—Belgium nemzetközi mérkőzés. Ma délután mérő össze erejét a két állam reprezentatív futbalcsapata. A magyar team néhány erősege távollétében mér a mai, legyöngült magyar futballsportnak sem máltó képviselője és szereplése elé meglehetősen pesszimizmussal tekintenek sportkörök. A mérkőzésnek egyébként külön pikantériáját képviseli Mária Lajos dr. szövetségi kapitány, aki a magyar futballszövetséghez írt levele, amelyben bejelenti, hogy az adott körülmények között nem hajlandó a magyar válogatott csapatot Belgiumba kísérni. Helyette Jimmy Hogan, az MTK trénera kíséri a csapatot.

Hoff Amerikában marad. A világhírű norvég rudugró bajnok, aki most köztudomásúlag Amerikában versenyez, hír szerint véglegesen Amerikában telepszik meg és egy nagy sportlap szerkesztését fogja átvenni.

Hakobah-Amateure. Bécsben ma zajlik le a szezon első derbyje a két csapat között. A Hakobahban már Guzmann is játszani fog, akinek konfliktusa Baar szakosztályvezetővel, amit jelentettük, békés elintézését nyert.

**A kolozsvári
Mozgók műsora
vasárnap, 14-én.**

**SELECT-mozgó
Putty Lia
a diadalmas szépségben.
(Utolsó nap)**

URANIA-mozgó

Ma kezdjük vetíteni a híres **Luciano Albertini** legújabb és legszenzációsabb alakítását, amelynek címe:

SAMSON
az üstökösön.

A képzelet legmegrázóbb kalandjait csodálhatjuk ezen a filmen. Páris legnagyobb mozgósínházával egyidejűleg mutatja be az Urania ezt a grandiózus alkotást.

APOLLO-mozgó
A
vasidegzetű ember
A címszerepben Harry Piel.

SZINE

Kabarélela
teljesen új ka
színház. Hár
mutat be, új
digi kabarélela
lozsvári közö
misorát, tehát
sűrűn fog új
színház, hogy
elégicseje!

Rastus és
tus és Banke,
a keddi, pénte
sorban teljesen
nak fallépní.

Bartók Béla
go aművész és
péteken este
a magyar zong
zeneszerző telje
zeneszerző publik
jeia, most is b
pelni a negy

Magy

Vasárnap délut
Rendes

Lászlóval

Vasárnap délut
ság, 2-od
zatásam 2

Vasárnap este

(Oper t,
Napibérlet

Hétfő: Orlov

Kedd: Hushag

(Ujdonság
Miklóssy
előszőr).

A kávéhá
cigányzen
táncok. R
mének fel
bérlet 38

Szarda! Három

Neményi

Sor: zatszát

Csütörtök: Baja

Neményi,
sz. B. Sor

Péntek fél 8-10

műsorának
fellépéséve
szám 250)

Péntek este 10-

teljesen új
Napibérlet

50 literen feltü
péz el

Magurai közö

Magurai rialin

Magurai muska

Szilvórium 50-

Seprópálinta 1

Nagyobb menn

mény. Hrdóka

Megrendelések

Tib
c é r

Sürgönyic

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színház iroda közleményei

Kabaréelőadás hushagyó kedden. Kedden este teljesen új kabaréműsort állított össze a magyar színház. Három új egyfelvonásos kabarédarabot mutat be, új magánszámokat és táncokat. Az eddigi kabaréelőadásokat azt bizonyították, hogy a kolozsvári közönség nélküli a nagyvárosok kabaréműsorát, tehát szükség van rá. Ezentúl lehetőleg mindig fog új és új kabaréműsort összeállítani a színház, hogy a közönség ebbeli kívánságát is kiélgezhesse.

Rastus és Banks a magyar színházban. Rastus és Banks, a két kiváló amerikai tánczenomón, a keddi, pénteki és vasárnap délutáni kabaréműsorban teljesen új és meglepő táncszámokkal fogják fellépni.

Bartók Béla hangversenye. A legkiválóbb zongoraművész és zeneszerző egyetlen hangversenye pénteken este lesz a magyar színházban. Bartók, a magyar zongoraművész, a világsikeret aratott zeneszerző teljesen új műsorral lép fel a kolozsvári zeneértő publikum előtt és miként eddigi koncertjein, most is bizonyára zsufolt néző ér fogja türelmesebben a nagy zongoraművészt.

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap délután fél 3 órakor: Annabál (Operett, Rendes helyárak. Lengyel Irén, Ibász és Lászlóval. Sorozat 243)

Vasárnap délután 6-kor: Modern lányok (Ujdonság, 2-odszor. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám 244)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Frakkita (Operett, Karácsonyi Ili, Ibász és Lászlóval. Napibérlet 74 sz. B. Sorozat 245)

Hétfő: Orlov (27. edzés)

Kedd: Hushagyó keddi kabaré A papa vizsgálják. (Ujdonság, először). Dolly parodia (Dolly — Mihály Margit) A bakterház (Ujdonság, először). A hittantár (Ujdonság, először). A kávéházban (László Andor mulatójelenete cigányzene kísérettel). Magánszámok. Modern táncok. Rastus & Banks amerikai tánczenomónék fellépése. (Rendes helyárak. Napibérlet 38 sz. Sorozat 247)

Szerda: Három grácia (Jubiláris előadás 25-ödözör, Neményi Ibázzsal. Napibérlet 75 sz. A. Sorozatszám 248)

Csütörtök: Bajadér (Új szereposztással, Lengyel, Neményi, Ibász és Lászlóval Napibérlet 76 sz. B. Sorozat 249)

Péntek fél 8-kor: A hushagyó keddi kabaré teljes műsorának megismétlésével. Rastus & Banks fellépésével. Napi bérlet 77 sz. A. Sorozatszám 250)

Péntek este 10-kor: Bartók Béla hangversenye teljesen új műsorral. (Emelt helyárakkal. Napibérlet 78 sz. B. Sorozat 251)

Ajánlatok elsőrendű

Cher Shl Pata italokat

50 literes felüli megrendelésnél utánvét vagy a pénz előzetes beküldése mellett:

- Magyarai közönséges lit. Lei 18
 - Magyarai riding, bakater lit. Lei 20
 - Magyarai moskotály furmint v. leánya Lei 25
 - Szilvórium 50-100% erősségben, 100%-ja L. 70
 - Seprópálinka 100%-ja L. 120
- Nagyobb mennyiség vételnél megfelelő árengedmény. Hirdők a felszámított árban vételek vissza.
- Megrendelések: M. Csengeri, Simlenc-Silvaniei.

Batiz--dr. Jeszenszky

Cluj, Calea Victoriei No 99.
Telefon Interurbán 8-62.

szikvizgép- si'fonfej- és fémárugyár

A közegészségügyi törvényeknek megfelelőleg gyárt: Si'fonfejeket, szikvizgőpeket bármely nagyságban, vízszűrő készülékeket, sűrűítőket, sűrűkímérő készülékeket, likörleparólókat, mindenféle a szikvizszatmához szükséges kellekeket és alkatrészeket. **Berendez:** Szikviz, kristályviz és likörgyárakat, legkisebbtől a legnagyobb tűzembírára. **Raktáron tart:** Eredeti cehoslovákiai szikvizet, oracharis és kris'alyüvegket. Összes gummialkatrészeket, angolon csöveket. — Használt szikvizgőpek szakember javítását vagy azok becserelését vállalja.

Szerelők mindenkor rendelkezésre.

Üveghomok névedzés, nikkelezés és fémcsiszolás. A kisenevi kiállításán aranyéremmel kitüntetve.

Pályázati hirdetmény.

A „Templul Carol“ Ploesti, jó hanggal rendelkező, zeneileg képzett kántort keres. Fizetés meggyezés szerint és természetbeni lakás. Bizonyítvány-másolatokkal ellátott ajánlatok, igények megjelölésével, Misu B. Schwartz pénztárnok címére, Ploesti, Str. C Bratianu 2. — küldendők. Utiköltéség csak annak térítetik meg, aki a feltételeknek megfelel és végleges szerződést nyer.

Eladó kötszövőgyári berendezés,

mely áll alaut felsorolt gépkből, teljesen üzembépes legjobb állapotban, kedvező fizetési feltételekkel.

- 5 drb. 7/80 as
- 2 drb. 8/70 es
- 3 drb. 8/80 es
- 3 drb. 10/80-as
- 1 drb. 9/50 es Jaguarl
- 2 drb. 6/50-es
- 1 drb. 6/60 as
- 2 drb. 7/50-es
- 3 drb. 12/60-as
- 1 drb. 5/80-as
- 2 drb. 6/20-as
- 1 drb. 10/70-es

2 drb. motorikus spulnizógép 12-12 spindli berendezéssel.

Gépek vevőjének kívánataira rendelkezésére bocsátatik a vevők névsora, amely

évi 10-12 millió
forgalomnak felel meg. — Cim a kiadóban.

Hölgyeim! Megérkeztek a legújabb súlyem, szalag modellek az

IDEAL

kalapüzletbe
Cluj, Calea Regale Ferdinand 3.
fejtűnő olcsó árakkal.

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek
nagyruházába, Cluj

a legújabb angol és francia

tavaszi
divat-külön-
legességek

kabát- és costumkel-
mék, costum- és ruha-
selymek, mintás ma-
roccainek a legnagyobb
választékban

raktárra
érkeztek

Telefon **4-79** Telefon

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjegyű olasz cérna
romániai kizárólagos egyedárusítása

Sürgöncim: Drapeau **Arad, Str. Horia 1.** Telefon: 6-83.

